

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

**Финансиски извештаи изготвени во согласност со
Меѓународните стандарди за финансиско известување**

за годината што завршува

на 31. декември 2011 година

Содржина

	Страна
Независен ревизорски извештај	1-2
Биланс на успех	4
Извештај за сеопфатната добивка	4
Извештај за финансиската состојба	5-6
Извештај за промените на капиталот	7
Извештај за паричните текови	8
Белешки кон финансиските извештаи	9-67

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

До Советот на Народна банка на Република Македонија

Ние извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи на Народната банка на Република Македонија, кои што го вклучуваат извештајот за финансиската состојба заклучно со 31 декември 2011 година, како и билансот на успех, извештајот за сеопфатна добивка, извештајот за промени во главнината и извештајот за парични текови за годината која што завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување, и интерна контрола којашто е релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи коишто се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија. Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи на ентитетот за да обликува ревизорски постапки коишто се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективноста на интерната контрола на ентитетот.

Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се доволни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Според нашето мислење, приложените финансиски извештаи, во сите материјални аспекти, даваат вистинска и објективна слика на финансиската состојба на Народната банка на Република Македонија заклучно со 31 декември 2011 година, како и на нејзината финансиска успешност и нејзините парични текови за годината којашто завршува тогаш во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување.

Prisecenie Kocke Borus Revizija Doo
ПрајсвотерхаусКуперс РЕВИЗИЈА ДОО

Скопје,

2 март 2012

ОПШТИ ПОДАТОЦИ

Членови на Советот

Димитар Богов, гувернер (од 21 мај 2011)
Петар Гошев, гувернер (до 20 мај 2011)
Маја Кадиевска-Војновиќ, вицегувернер (од 13 јули 2011 година)
Димитар Богов, вицегувернер (до 20 мај 2011 година)
Фадил Бајрами, вицегувернер
Верица Хаџи Василева-Марковска
Горан Петревски
Лиман Куртиши
Драге Јанев
Тихомир Петрески
Сашо Арсов

Седиште

ул. „Кузман Јосифовски - Питу“, број 1
1000, Скопје

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Финансиски извештаи за годината завршена на 31. декември 2011***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***БИЛАНС НА УСПЕХ**

	Белешка	2011	2010
Приходи од камати	5	531.687	300.126
Расходи од камати	6	(1.503.296)	(1.768.054)
Нето-приходи од камати		(971.609)	(1.467.928)
Приходи од провизии	7	235.870	207.326
Расходи од провизии	8	(5.904)	(14.166)
Нето-приходи од провизии		229.966	193.160
Нето нереализирани курсни и ценовни промени	9	2.412.687	4.795.377
Нето-приходи од хартии од вредност за тргување	10	541.354	435.495
Приходи од дивиденди	11	8.650	21.521
Останати оперативни приходи	12	368.230	151.572
Расходи за вработените	13	(353.526)	(346.494)
Амортизација	27,28	(77.192)	(77.814)
Останати расходи	14	(211.281)	(222.137)
Посебна резерва и исправка на вредност	15	3.667	217.717
Нето-добивка за годината		1.950.946	3.700.469

ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОФАТНА ДОБИВКА

	2011	2010
Нето-добивка за годината од билансот на успех	1.950.946	3.700.469
Останата сеопфатна добивка	-	-
Останата сеопфатна добивка за годината	-	-
Вкупно сеопфатна добивка за годината	1.950.946	3.700.469

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Финансиски извештаи за годината завршена на 31. декември 2011***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА**

СРЕДСТВА	Белешка	31. декември	
		2011	2010
Ефективни странски пари	16	363.003	88.813
Депозити во странска валута	17	24.668.079	21.320.909
Странски хартии од вредност	18	85.795.222	69.772.893
Злато	19	16.424.613	14.256.019
Специјални права на влечење	20	35.967	57.728
Девизни средства		127.286.884	105.496.362
Побарувања врз основа на девизни репо-трансакции	21	14.337.310	-
Побарувања од државата за односите со ММФ	22	19.289.504	4.697.709
Хартии од вредност на државата	23	805.895	781.426
Побарувања од државата		20.095.399	5.479.135
Членство кај ММФ	24	4.643.057	4.835.434
Кредити дадени на банките	25	15.912	15.912
Други побарувања	26	-	-
Побарувања од банките		15.912	15.912
Недвижности и опрема	27	887.586	906.427
Нематеријални средства	28	39.609	25.683
Пригодни ковани пари	29	144.424	101.109
Побарувања	30	32.143	27.958
Останата актива	31	137.228	155.875
Вкупно средства		167.619.552	117.043.895

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Финансиски извештаи за годината завршена на 31. декември 2011

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА (продолжение)

ОБВРСКИ И КАПИТАЛ	Белешка	31. декември	
		2011	2010
Готови пари во оптек	32	22.767.435	20.173.010
Депозити на банките	33	16.735.731	16.569.637
Задолжителна резерва на банките во девизи и задолжителна резерва на штедилниците во денари	34	14.149.158	13.187.616
Благајнички записи на Народната банка	35	32.229.886	25.943.719
Обврски врз основа на девизни репо-трансакции	36	14.304.267	-
Денарски депозити на државата	37	9.231.166	8.322.635
Девизни депозити на државата	38	12.063.953	3.068.062
Депозити на државата		21.295.119	11.390.697
Ограничени депозити	39	137.267	480.663
Обврски врз основа на алокација на СПВ - во име и за сметка на државата	40a	4.812.499	4.697.709
Обврски врз основа на користени кредити од ММФ во име и за сметка на државата	40б	14.477.005	-
Обврски врз основа на членство и депозити	40в	4.643.057	4.835.434
Обврски кон ММФ	40	23.932.561	9.533.143
Останати депозити	41	2.898.739	2.412.792
Останати обврски	42	199.308	169.192
Посебна резерва	43	907	6.084
Останата пасива	44	592.648	729.329
Останати обврски		792.863	904.605
Вкупно обврски		149.243.026	100.595.882
Капитал		1.289.789	1.289.789
Општи резерви		1.070.010	1.017.666
Ревалоризациони резерви		16.016.727	14.140.558
Вкупно капитал и резерви	45	18.376.526	16.448.013
Вкупно обврски и капитал		167.619.552	117.043.895

Белешките од страница 9 до страница 67 се составен дел од овие извештаи

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Финансиски извештаи за годината завршена на 31. декември 2011

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИТЕ ВО КАПИТАЛОТ

Белешка	Капитал	Општи резерви	Ревалоризациони резерви*	Ревалоризација на уметничк и слики	Акумулирана добивка / загуба	Вкупно капитал и резерви
Состојба на 1 јануари 2010 година	1.289.789	1.780.039	9.675.939	1.777	-	12.747.544
Добивка за годината	-	-	-	-	3.700.469	3.700.469
Вкупно сеопфатна добивка за 2010 година	-	-	-	-	3.700.469	3.700.469
Нето пресметани позитивни курсни и ценовни промени на златото	-	-	3.975.497	-	(3.975.497)	-
Нето пресметани позитивни курсни разлики	-	-	819.880	-	(819.880)	-
Нето пресметани негативни ценовни промени за ХВ	-	-	(82.570)	-	82.570	-
Реализирани ценовни промени за ХВ	-	-	(249.965)	-	249.965	-
Покривање на негативниот резултат за распределба	-	(762.373)	-	-	762.373	-
Состојба на 31 декември 2010 година / 1 јануари 2011	1.289.789	1.017.666	14.138.781	1.777	-	16.448.013
Добивка за годината	-	-	-	-	1.950.946	1.950.946
Вкупно сеопфатна добивка за 2011 година	-	-	-	-	1.950.946	1.950.946
Нето пресметани позитивни курсни и ценовни промени на златото	45	-	2.022.245	-	(2.022.245)	-
Нето пресметани позитивни курсни разлики	45	-	390.442	-	(390.442)	-
Нето пресметани позитивни ценовни промени за ХВ	45	-	88.295	-	(88.295)	-
Реализирани курсни и ценовни промени од злато	45	-	(527.192)	-	527.192	-
Реализирани ценовни промени за ХВ	45	-	(97.621)	-	97.621	-
Распределба во општите резерви	-	52.344	-	-	(52.344)	-
Распределба во буџетот	-	-	-	-	(22.433)	(22.433)
Состојба на 31 декември 2011 година	1.289.789	1.070.010	16.014.950	1.777	-	18.376.526

*Дефинирани како сметки на ревалоризациони резерви во Законот за Народната банка на Република Македонија.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Финансиски извештаи за годината завршена на 31. декември 2011

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ

	Белешка	2011	2010
Парични текови од оперативни активности			
Добивка за годината		1.950.946	3.700.469
Коригиран за:			
Приходи од камати	5	(531.687)	(300.126)
Расходи од камати	6	1.503.296	1.768.054
Нереализирани ценовни промени од злато	9	(2.022.245)	(3.975.497)
Нето-приходи од хартии од вредност за тргување		(428.542)	(590.766)
Исправка на вредноста		1.437	1.721
Ослободување на посебната резерва		(5.104)	(203.288)
Амортизација	27,28	77.192	77.814
Парични текови од оперативни активности, пред промените во оперативните средства и обврски		545.293	478.381
Злато		(146.349)	10.812
Странски хартии од вредност		(15.593.787)	(14.018.452)
Ограничени депозити		6.116	13.211
Побарувања врз основа на девизни репо-трансакции		(14.334.531)	-
Побарувања од државата		(14.448.453)	(3.828.415)
Останата актива		(29.086)	50.065
Пари во оптек		2.594.425	691.010
Депозити на банките		164.629	1.523.115
Задолжителна резерва и задолжителен депозит на банките и штедилниците		961.450	778.389
Обврски врз основа на девизни репо-трансакции		14.301.961	-
Депозити на државата вклучувајќи ограничени и други депозити		10.047.754	(4.735.408)
Обврски врз основа на користени кредити од ММФ во име и за сметка на државата		14.448.453	-
Посебна резерва за судски спорови		(73)	-
Останата пасива		(127.497)	(383.510)
Примени камати		503.235	276.400
Платени камати		(1.495.511)	(1.764.231)
Нето парични текови користени во оперативни активности		(2.601.971)	(20.908.633)
Набавки на недвижности, опрема и нематеријални средства		(72.295)	(30.913)
Приноси од продажба на недвижности и опрема		18	63
Нето парични текови користени во инвестициски активности		(72.277)	(30.850)
Повлечени / (издадени) благајнички записи на НБРМ		6.279.963	10.079.688
Нето парични текови користени од финансиски активности		6.279.963	10.079.688
Нето-зголемување /(намалување) на парите и парични средства		3.605.715	(10.859.795)
Пари и парични средства на почетокот на годината		21.461.334	32.321.129
Пари и парични средства на крајот на годината	46	25.067.049	21.461.334

1. Општи информации

Народната банка на Република Македонија (во натамошниот текст: Народната банка) е централна банка на Република Македонија и е единствена емисиона институција во државата. Народната банка како централна емисиона банка се конституира во 1992 година. Организацијата и работењето на Народната банка се регулирани со Законот за Народната банка на Република Македонија објавен во „Службен весник на РМ“ бр. 158/10 од 9 декември 2010 година. Народната банка е правно лице со административна, финансиска и управувачка самостојност и е овластена за постигнување на целите и за извршување на задачите утврдени со закон.

Според Законот за Народната банка, основната цел на Народната банка е постигнување и одржување на ценовната стабилност. Друга цел, којашто е подредена на основната цел, е да придонесува кон одржување стабилен и конкурентен финансиски систем ориентиран кон пазарот. Народната банка ја поддржува општата економска политика, без да се загрози остварувањето на нејзината основна цел и во согласност со принципот на отворена пазарна економија со слободна конкуренција.

Народната банка најмалку двапати годишно го информира Собранието на Република Македонија и јавноста за монетарната политика. Во рок од четири месеци по завршувањето на годината, Народната банка поднесува и објавува еден или повеќе извештаи до Собранието на Република Македонија и до министерот за финансии, одобрени од Советот на Народната банка во врска со состојбите во економијата за време на финансиската година којашто завршила, како и за перспективите за економијата за следната година, со посебен осврт кон целите на политиките на Народната банка и состојбата на банкарскиот систем на Република Македонија. Народната банка ги доставува годишните финансиски извештаи, одобрени од Советот на Народната банка и потврдени од независен надворешен ревизор, до министерот за финансии, до Собранието на Република Македонија, до претседателот на Република Македонија и до претседателот на Владата на Република Македонија.

Капиталот на Народната банка е во сопственост на Република Македонија и истиот не може да се пренесува или да е предмет на какво било оптоварување. Нето-добивката или загубата на Народната банка се утврдува во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување. Финансискиот резултат за распределба се утврдува кога од нето-добивката се одзема вкупниот износ на нереализирани ревалоризациони приходи и тој износ во целост се пренесува на сметките на ревалоризациони резерви и кога од сметките на ревалоризациони резерви се одзема износот на реализираните приходи во годината за коишто биле издвоени ревалоризациони резерви во минати периоди и се додава на финансискиот резултат за распределба. Нереализираните ревалоризациони расходи се покриваат од соодветните сметки за ревалоризациони резерви сè додека салдото на овие сметки не се сведе на нула, а потоа од добивката остварена во тековната година, од сметката за општа резерва и од капиталот.

1. Општи информации (продолжува)

Финансискиот резултат за распределба се распределува во општи резерви и во Буџетот на Република Македонија: 70% во општите резерви, односно 15% по достигнување на нивото на основниот капитал пропишан со Законот, а остатокот е приход за Буџетот на Република Македонија. Доколку Народната банка оствари негативен резултат за распределба, тој се покрива прво од сметката за општи резерви. Ако вредноста на активата на Народната банка е пониска од збирот на нејзините обврски и капиталот, кусокот на капитал ќе го покрие државата или во пари или во преносливи должнички хартии од вредност со одреден рок на достасување коишто се издадени по пазарни каматни стапки што преовладуваат во Република Македонија.

Орган на управување на Народната банка е Советот на Народната банка. Вкупниот број вработени на 31. декември 2011 година е 434 (31. декември 2010: 443).

Финансиските извештаи се усвоени од Советот на Народната банка на Република Македонија на 28. февруари 2012 година и се потпишани во негово име од страна на претседавачот на Советот на Народната банка:

Димитар Богов,

претседавач на Советот на Народната банка

2. Преглед на значајните сметководствени политики

Основните сметководствени политики применети при изготвувањето на овие финансиски извештаи се прикажани подолу:

A Основа за подготовка на финансиските извештаи

Финансиските извештаи се изготвени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ), коишто ги вклучуваат и стандардите и толкувањата одобрени од Одборот за меѓународни сметководствени стандарди (ОМСС) и толкувањата издадени од Комитетот за толкување на меѓународното финансиско известување (КТМФИ).

Финансиските извештаи се изготвени според принципот на набавна вредност како основа за мерење, модификуван за мерењето според објективната вредност на хартиите од вредност за тргување, златото и уметничките слики.

a) Усвојување нови или ревидирани стандарди и толкувања

Во 2011 година стапија во сила одредени нови МСФИ коишто се однесуваат и на Народната банка. Подолу во текстот се дадени новите, изменети стандарди или толкувања, коишто се или би можеле да бидат релевантни за работењето на Народната банка и нивното влијание врз сметководствените политики.

Измени во МСС 24, Трансакции со поврзани субјекти (издадени во ноември 2009 г. и се применуваат од 1. јануари 2011 г.). МСС 24 беше ревидиран во 2009 година со: а) поедноставување на дефиницијата за поврзаните субјекти, појаснување на намената и отстранување на неконзистентноста; б) одредени делумни исклучоци во барањето за обелоденување за државни поврзани претпријатија. Народната банка ги обелоденува договорените преземени обврски за купопродажба на услуги со поврзаните субјекти.

Подобрување на Меѓународните стандарди за финансиско известување (издадено во мај 2010 г. и важечко од 1. јануари 2011 година), коешто е релевантно за Народната банка и се однесува на следново: МСФИ 7 беше изменет со цел да се појаснат одредени обелоденувања, поточно а) дадено е јасно истакнување на односот помеѓу квантитативните и квалитативните обелоденувања за природата и опсегот на финансиските ризици, б) отстрането е барањето да се обелодени сметководствената вредност на реструктурираните финансиски средства коишто поинаку би биле достасани или оштетени, в) заменето е барањето да се обелодени објективната вредност на обезбедувањето со поопшто барање да се обелодени само неговиот финансиски ефект и г) појаснето е дека ентитетот треба да го обелодени износот на преземеното обезбедување на денот на известувањето, а не износот на преземените средства во текот на периодот на известување;

2. Преглед на значајните сметководствени политики

А Основа за подготовка на финансиските извештаи

**а) Усвојување нови или ревидирани стандарди и толкувања
(продолжува)**

МСС 1 беше изменет со цел да се појаснат барањата за презентација и содржината на извештајот за промената на капиталот (оваа измена беше претходно усвоена од Народната банка во финансиските извештаи од претходната година); и КТМФИ 13 беше изменет со цел да се појасни мерењето на објективната вредност на доделените кредити. Претходно споменатите промени придонесоа за дополнителни и ревидирани обелоденувања, но немаа значајно влијание врз мерењето и признавањето на трансакциите и состојбите во овие финансиски извештаи.

Финансискиот ефект на обезбедувањето коешто треба да се обелодени со промените во МСФИ 7, е прикажан во овие финансиските извештаи, преку обелоденувањето на вредноста за: а) оние финансиски средства каде што обезбедувањето и другите кредитни подобрувања се еднакви или ја надминуваат сметководствената вредност на средството („повеќе обезбедени средства“) и б) оние финансиски средства каде што обезбедувањето и останатите кредитни подобрувања се помали од сметководствената вредност на средството („помалку обезбедени средства“).

б) Нови сметководствени известувања

Издадени се одредени нови стандарди и толкувања коишто ќе бидат задолжителни за Народната банка почнувајќи од 1 јануари 2012 година. Народната банка не ги применува предвремено овие нови стандарди и интерпретации.

МСФИ 9, Финансиски инструменти дел 1: Класификација и мерење:

МСФИ 9 беше издаден во ноември 2009 година и ги заменува оние делови од МСС 39 коишто се поврзани со класификацијата и мерењето на финансиските средства. МСФИ 9 беше дополнително изменет во октомври 2010 година и декември 2011 година. Промената во октомври 2010 година се однесуваше на класификацијата и мерењето на финансиските обврски, а со промената во декември 2011 година се промени датумот на примена од 1. јануари 2015 година и се дополнија одредени преодни обелоденувања. Значајни карактеристики се следниве:

- Финансиските средства треба да се класификуваат во две категории: оние што ќе се мерат последователно по објективната вредност и оние што ќе се мерат последователно по амортизираната набавна вредност. Одлуката треба да се донесе при првичното признавање. Класификацијата ќе зависи од деловниот модел на претпријатието за управување со финансиските инструменти и договорните парични текови карактеристични за инструментот.

2. Преглед на значајните сметководствени политики
А Основа за подготовка на финансиските извештаи
б) Нови сметководствени известувања (продолжува)

- Еден инструмент може да се мери последователно по амортизираната вредност само доколку е должнички инструмент и доколку ги исполнува следниве два услова: 1) целта на деловниот модел на претпријатието е да се држи средството за да се наплатуваат договорните парични текови; 2) договорните парични текови на средството претставуваат само плаќање на главницата и на каматата (т.е. средството има само „основни карактеристики на кредит“). Сите останати должнички инструменти треба да се мерат по објективната вредност преку билансот на успех.
- Сите сопственички инструменти треба да се мерат последователно по објективната вредност. Сопственичките инструменти коишто се чуваат за тргување ќе се мерат по објективната вредност преку билансот на успех. За сите останати сопственички инструменти, неотповиклив избор ќе може да се направи при првичното признавање, нереализираните и реализираните добивки и загуби од објективната вредност ќе се признаваат во останатиот севкупен приход а не во билансот на успех. Пренесување на добивките и загубите од објективната вредност во билансот на успех не е можно. Овој избор може да се направи инструмент по инструмент. Дивидендите се признаваат во билансот на успех, сè додека преставуваат принос од инвестицијата.
- Повеќето од барањата во МСС 39 за класификацијата и мерењето на финансиските обврски се пренесоа и останаа исти во МСФИ 9. Клучната промена е дека ентитетот ќе треба да ги прикаже ефектите од промената на сопствениот кредитен ризик од финансиските обврски коишто се водат по објективната вредност преку билансот на успех во останатиот севкупен приход.

Примената на МСФИ 9 е задолжителна од 1. јануари 2015 година и претходна примена е дозволена. Народната банка ги разгледува влијанијата на стандардот и влијанието над Народната банка, како и времето на усвојување од страна на Народната банка.

МСФИ 13, Мерење на објективната вредност (издадени во мај 2011 г. и во примена од 1. јануари 2013 г.). Овој стандард има за цел да ја подобри конзистентноста и да ја намали комплексноста, преку ревидирана дефиниција на објективната вредност и воспоставување единичен извор на мерење на објективната вредност и барања за обелоденување низ сите МСФИ.

2. Преглед на значајните сметководствени политики
А Основа за подготовка на финансиските извештаи
б) Нови сметководствени известувања (продолжува)

Обелоденувања – Пренос на финансиски средства – Измени на МСФИ 7 (издадени во октомври 2010 г. и во примена од 1 јули 2011 г.). Примената бара одредени дополнителни обелоденувања во поглед на изложеноста кон ризикот од пренос на финансиските средства. Измената вклучува барање да се обелодени, според класата и природата на одредени средства, сметководствената вредност и описот на ризиците и користите на финансиското средство коешто се пренесува на другата страна, но сепак останува во билансот на состојба на ентитетот. Обелоденувањата исто така се потребни за да му се овозможи на корисникот да го осознае износот на соодветните обврски и односот помеѓу финансиското средство и обврската поврзана со тоа средство. Кога финансиските средства ќе се искнижат, но ентитетот сè уште е изложен кон одредени ризици и користи поврзани со преносот на средството, потребни се дополнителни обелоденувања за да се овозможи да се разберат ефектите од тие ризици.

Измени во МСС 1, Презентирање на финансиските извештаи (издадени во јуни 2011 г., во примена од 1 јули 2012 г.). Со ова дојде до промени во обелоденувањата на ставките прикажани во останатата севкупна добивка. Промената бара ентитетите да ги поделат ставките прикажани во останатата севкупна добивка во два дела, притоа имајќи предвид дали може во иднина ставките да бидат прекласификувани во билансот на успех. Предложениот наслов користен во МСС 1 се промени во „извештај за добивки и загуби и останата севкупна добивка“. Народната банка очекува променетиот стандард да го промени начинот на презентација во финансиските извештаи, но без влијание на мерењето на трансакциите и состојбите.

Обелоденувања – нетирање на финансиските средства и финансиските обврски- измени во МСФИ 7 (издадени во декември 2011 г. и во примена од 1. јануари 2013 г.). Измената бара одредени обелоденувања со кои ќе им се овозможи на корисниците на финансиските извештаи да го проценат влијанието на потенцијалниот ефект од договорите за порамнување, вклучувајќи права на порамнување.

Нетирање на финансиските средства и финансиските обврски – Измени во МСС 32 (издадени во декември 2011 г. и во примена од 1. јануари 2014 г.). Промената доведе до дополнување на прирачникот за примена на МСС 32 со цел да се разрешат неконзистентностите идентификувани при спроведувањето одредени критериуми на нетирање. Оваа промена вклучува појаснување за значењето на „законска обврска за порамнување“ и појаснува дека одредени системи на бруто-порамнувања може да се сметаат за нето-порамнување.

Доколку не е претходно наведено, не се очекува дека новите стандарди и интерпретации значително ќе влијаат врз финансиските извештаи на Народната банка.

2. Преглед на значајните сметководствени политики
Б Трансакции во странска валута

Функционална и известувачка валута

Ставките коишто се вклучени во финансиските извештаи се прикажани во валутата на примарното економско окружување во кое делува Народната банка (функционална валута). Финансиските извештаи се прикажани во МКД, којшто е функционална и известувачка валута на Народната банка, искажани во илјади денари.

Трансакции и состојби

Средствата и обврските деноминирани во странска валута се искажуваат во МКД според девизниот курс на денот на составувањето на Извештајот за финансиската состојба. Трансакциите коишто се извршени во странска валута се изразуваат во МКД по девизниот курс на денот на трансакцијата.

Сите разлики од промените на девизните курсеви се признаени во билансот на успех.

Девизен курс:	31 декември 2011	31 декември 2010
	МКД	МКД
УСД	47,53	46,31
ЕУР	61,50	61,50
СПВ	73,34	71,59

В Нетирање

Финансиските средства и обврски се нетираат и нивната нето-вредност се прикажува во Извештајот за финансиската состојба на нето-основа доколку се исполнети одредени услови предвидени со соодветен стандард за нетирање и можност за прикажување или порамнување на трансакциите на нето-основа.

Г Репо-трансакции

Продадените хартии од вредност што се предмет на повторно купување (репо-трансакции) се прекласификувани во финансиските извештаи како средства коишто се дадени под закуп кога преносителот, според договорот, има право или намера да ги продаде или повторно да ги заложат како обезбедување. Обврските врз основа на репо-трансакции се вклучени во обврски врз основа на девизни репо-трансакции. Побарувањата врз основа на купените хартии од вредност коишто се предмет на повторна продажба (обратни репо-трансакции) се вклучени во побарувања врз основа на девизни репо-трансакции.

Разликата помеѓу продажната и куповната цена претставува камата и е пресметана за целокупното времетраење на договорот со примена на методот на ефективна каматна стапка. Хартиите од вредност коишто се предмет на заем се прикажани во финансиските извештаи.

2. Преглед на значајните сметководствени политики
Г Репо-трансакции (продолжува)

Хартиите од вредност коишто се позајмени и оние што се примени како обезбедување за обратни трансакции не се признаваат во финансиските извештаи, освен доколку не се продадени на трети лица, а во тој случај набавките и продажбите се прикажани како добивка или загуба и се вклучени во приходите од работењето. Обврската за враќање на хартиите од вредност се прикажува по пазарната вредност како обврска од редовното работење. Репо-трансакциите се прикажани по амортизирана вредност исто како и кредитите дадени на банките, (види белешка 2Ж), намалени за исправката (види белешка 2С).

Д Депозити во банките

Депозитите во банките се прикажани по амортизираната вредност исто како и кредитите дадени на банките, (види белешка 2Ж), намалени за исправката (види белешка 2С).

Ѓ Монетарно злато

Монетарното злато го сочинуваат златните депозити во кореспондентни банки и залихата на златни прачки изработени по меѓународните стандарди коишто се чуваат во трезорот на Народната банка. Монетарното злато е дел од девизните резерви. Златото се мери во единица мерка фина унца злато.

Монетарното злато е класификувано како финансиско средство по објективната вредност преку билансот на успех определено како такво при почетното признавање и се мери по објективна вредност. Објективната вредност на монетарното злато е поврзана со цената на златото. Пазарната вредност е вредност којашто може да биде остварена при продажба на средството под нормални комерцијални услови помеѓу две заинтересирани страни и е пресметана врз основа на цената на Лондонската берза за злато, изразена во САД-долари, деноминирана во МКД по тековниот девизен курс на МКД во однос на САД-доларот на денот на трансакцијата.

Реализираните и нереализираните добивки и загуби од ревалоризацијата на златото на крајот на пресметковниот период коишто произлегуваат од промените во пазарната цена на златото и промената на курсот на денарот во однос на САД-доларот, се вклучуваат во билансот на успех. Каматата од монетарното злато е вклучена во приходите од камати.

Е Пари и парични средства

За целите на Извештајот за паричните текови, парите и паричните средства ги вклучуваат износите со рок на достасување пократок од 90 дена од датумот на стекнување, вклучувајќи ги девизните депозити без ограничените депозити, девизите во трезорот на Народната банка и средства во СПВ на посебната сметка кај ММФ.

2. Преглед на значајните сметководствени политики
Ж Финансиски средства

Народната банка ги класификува финансиските средства како: финансиски средства по објективната вредност низ билансот на успех, кредити и побарувања, средства коишто се чуваат до достасување и средства расположливи за продажба. Народната банка ја одредува класификацијата на финансиските средства при почетното признавање.

Сите финансиски средства, освен оние коишто се мерат по објективната вредност низ билансот на успех, почетно се признаваат според нивната набавна цена, односно објективната вредност на дадените средства во моментот на нивното стекнување, вклучувајќи ги и трошоците за набавка.

Финансиските средства коишто се мерат по објективната вредност низ билансот на успех се признаваат по нивната набавна цена, односно објективната вредност на дадените средства во моментот на нивното стекнување, а трошоците за набавка се признаваат во билансот на успех во моментот на нивното настанување.

Финансиски средства коишто се мерат по објективната вредност низ билансот на успех

Оваа категорија има две поткатегории: финансиски средства коишто се чуваат за тргување, и оние коишто се класификуваат по објективната вредност низ билансот на успех во моментот на нивното стекнување. Финансиските средства се класификувани во оваа категорија ако се стекнати главно заради продажба на краток рок, или ако се класификуваат како такви од раководството.

Финансиските средства се класификуваат како средства коишто се чуваат за тргување ако се стекнати главно заради продавање или откуп на краток рок и за кои постои модел за остварување добивка на краток рок. Единствено странските должнички хартии од вредност се финансиски средства коишто се класификувани за тргување. Хартиите од вредност за тргување се вреднуваат по објективната вредност и промените во објективната вредност се признаени во билансот на успех.

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се недеривативни финансиски средства, со фиксни или предвидливи плаќања и не се котирали на активните пазари. Тие произлегуваат од активностите каде што Народната банка обезбедува пари на должник без намера за тргување.

Кредитите се признаваат кога паричните средства му се одобрени на должникот и се прикажани по амортизирана вредност со користење на принципот на ефективна каматна стапка. Ефективните странски пари, депозитите во странска валута, специјалните права на влечење, побарувањата од државата за односи со ММФ, побарувањата од банките и другите побарувања се класификувани како кредити и побарувања.

**2. Преглед на значајните сметководствени политики
Ж Финансиски средства (продолжува)**

Хартии од вредност што се чуваат до достасување

Хартиите од вредност што се чуваат до достасување се недеривативни финансиски средства со фиксни или одредени периоди на отплата и со фиксен период на достасаност, коишто Народната банка има намера и можност да ги чува до периодот на достасување.

Хартиите од вредност што се чуваат до достасување се признаваат по амортизирана вредност со користење на принципот на ефективна каматна стапка.

Доколку Народната банка продаде или прекласификува значителен износ од средствата што се чуваат до достасување пред датумот на достасување, во тој случај класификацијата на целата категорија ќе се доведе во прашање и ќе се прекласификува како категорија расположливи за продажба.

Хартии од вредност расположливи за продажба

Хартиите од вредност расположливи за продажба се оние финансиски средства коишто Народната банка има намера да ги чува на неодреден период и коишто може да се продадат поради ликвидносни потреби.

Хартиите од вредност расположливи за продажба, последователно се мерат по објективната вредност. Објективната вредност на инвестициите коишто котираат на активните пазари се засноваат врз основа на котирани цени. Во случаите каде што нема активен пазар за должничките инструменти Народната банка пресметува објективна вредност, користејќи техники на вреднување. Некотирачките сопственички акции чијашто објективна вредност не може да биде реално утврдена се прикажуваат по набавна вредност, намалена за исправката на вредноста.

Нереализираните добивки и загуби се искажуваат како посебна компонента на останатата сеопфатна добивка до моментот на отуѓување на вложувањето или вршењето исправка на вредноста. При отуѓувањето или намалувањето на вредноста, збирните добивки или загуби искажани во останатата сеопфатна добивка се вклучуваат во билансот на успех за периодот на кој се однесуваат.

2. Преглед на значајните сметководствени политики

3 Објективна вредност

За вложувањата во финансиски инструменти со кои се тргува на финансиските пазари, објективната вредност се одредува преку котираните пазарни цени.

За вложувањата коишто не котираат, објективната вредност се одредува преку пазарните цени на сличните вложувања, или се заснова врз дисконтираните очекувани парични текови.

S Исправка на вредноста и ненаплатливост на финансиските средства

Средства евидентирани според амортизираната вредност

На датумот на кој се сочинува Извештајот за финансиската состојба се врши процена со цел да се утврди дали постои објективен доказ дека вредноста на одредено финансиско средство е намалена. Финансиското средство е оштетено и исправка на вредноста се пресметува ако, и само ако, постои објективен доказ за оштетување како резултат на еден или повеќе настани коишто се случуваат по првичното признавање на средството (настан што предизвикува загуба) и тој настан (или настани) што предизвикува загуба влијае врз проценетите идни парични текови од финансиското средство, коишто може објективно да се проценат.

Проценетите идни парични текови треба да ги прикажат и да бидат во согласност со промените на достапните податоци од период во период. Методологијата и процената на идните парични текови се ревидираат на редовна основа од страна на Народната банка за да се намалат разликите помеѓу проценетите и фактички настанатите загуби.

Кога побарувањето е ненаплатливо, тоа се отпишува а издвоениот износ на исправка на вредноста се ослободува. Таквите побарувања се отпишуваат откако сите потребни процедури се завршени и износот на загубата е одреден. Идните наплати на претходно отпишаните побарувања ја намалуваат вредноста на исправката на вредност за покривање на загуби во билансот на успех или се признаваат како останати оперативни приходи.

Доколку во последователниот период износот на исправката на вредноста се намали и тоа може објективно да се поврзе со настан што се случил по намалувањето на вредноста (како што е подобрувањето на кредитниот рејтинг на должникот), намалувањето на вредноста на финансиското средство треба да биде анулирано преку коригирање на сметката за исправка на вредноста. Износот на анулирањето треба да биде вклучен во нето-добивката или загубата за периодот.

2. Преглед на значајните сметководствени политики
S Исправка на вредноста и ненаплатливост на финансиските средства (продолжува)

Средства расположливи за продажба

На датумот на кој се сочинува Извештајот за финансиската состојба Народната банка врши процена за да се утврди дали постои објективен доказ дека е намалена вредноста на одредено финансиско средство или група финансиски средства. За вложувањата во сопственички инструменти класификувани како расположливи за продажба, значителното или пролонгираното намалување на објективната вредност на вложувањето под неговата набавна вредност се смета како објективен доказ за оштетувањето. Во тој случај, збирната загуба измерена како разлика помеѓу набавната вредност и тековната објективна вредност, намалена за исправката на истото побарување, призната како добивка или загуба во минати периоди, се анулира од останатата сеопфатна добивка и се признава во билансот на успех. Исправката на вредноста за сопственички вложувања, призната во билансот на успех, последователно не се анулира низ билансот на успех. Доколку во последователниот период објективната вредност на должничките инструменти се зголеми и тоа може објективно да се поврзе со настан што се случил по намалувањето на вредноста, намалувањето на вредноста треба да биде анулирано во билансот на успех.

И Сметководство на датумот на тргување и порамнување

Сите редовни набавки и продажби на финансиски средства се признаваат на датумот на порамнување, односно на датумот на кој средството е добиено или предадено на друго лице. Редовните набавки или продажби се набавки или продажби на финансиски средства коишто бараат испорака на средствата во даден рок, што е главно утврдено по пат на правна рамка или конвенција на пазарот.

Ј Недвижности и опрема

Сите ставки на недвижности и опрема, освен уметничките слики, се признаваат по нивната набавна вредност намалена за амортизацијата. Инвестициите во тек се прикажани по набавната вредност на нивната подготовка вклучувајќи ги трошоците за трети лица. Не се пресметува амортизација во текот на инвестицијата. По завршувањето на изведбата, сите акумулирани трошоци се префрлени на соодветните материјални вложувања и опрема и се предмет на соодветната стапка на амортизација. Добивките и загубите при расходувањето на недвижностите и опремата се прикажани во билансот на успех.

2. Преглед на значајните сметководствени политики
Ј Недвижности и опрема (продолжува)

Уметничките слики се признаваат по нивната објективна вредност. Промените во објективната вредност се признаваат во останатата сеопфатна добивка во ревалоризациони резерви за уметнички слики.

Амортизација се пресметува на сите средства, освен на инвестициите во тек, со примена на праволинискиот метод, врз база на проценетиот корисен век на имотот и опремата, како што е прикажано подолу:

Основно средство	Корисен век на употреба 2011 година
Згради	5 до 50 години
Опрема	3 до 10 години
Возила	5 до 6 години
Мебел	5 до 10 години

Корисниот век на употреба на недвижностите и опремата се ревидира и се прилагодува најмалку еднаш годишно, односно доколку се оцени како неопходно и се применува во иднина. Земјиштето, уметничките слики и нумизматиката не се предмет на амортизација.

К Нематеријални вложувања

Нематеријалните средства се состојат од компјутерски софтвер. Средството е прикажано по вредноста по која е набавено и се амортизира според праволинискиот метод за проценетиот животен век, којшто не е подолг од 3 до 5 години.

Л Исправка на вредноста на нефинансиските средства

Средствата коишто имаат неограничен животен век не се предмет на амортизација и се тестирани за исправка на вредноста на годишна основа. Средствата коишто се предмет на амортизација се ревидираат за исправка на вредноста тогаш кога одредени настани или промени укажуваат на тоа дека книговодствената вредност не е соодветна. Загубата поради оштетување (исправка на вредноста) е еднаква на износот за кој книговодствената вредност на средството ја надминува неговата надоместлива вредност. Надоместливата вредност е поголемиот износ помеѓу објективната вредност на средството намалена за трошоците за продажба и вредноста на средството во употреба. При оцена на исправката на вредноста на средствата, тие се групирани од најниско ниво според способноста да создаваат парични текови (единици за создавање парични текови). Сите нефинансиски средства, освен гудвилот, за кои била призната исправка на вредноста, се предмет на анализа за да се утврди дали постои можност за анулирање на исправката на вредноста на датумот на известувањето.

2. Преглед на значајните сметководствени политики
Љ Пригодни ковани пари

Пригодните ковани пари не се платежно средство и вообичаено содржат уметничка или колекционерска вредност, и следствено се продаваат по цена повисока од вредноста на металот од кој се изработени. Народната банка произведува пригодни ковани пари за одбележување значајни настани, врз основа на одлука на Владата на Република Македонија. Пригодните ковани пари се вреднуваат по нивната продажна цена, донесена од Советот на Народната банка.

Приходите од продажбата на пригодни ковани пари се признаваат доколку е веројатно дека Народната банка ќе има идна економска корист од нив и доколку оваа корист може веродостојно да се мери.

М Доверителски активности

Народната банка има улога на доверител во доверителски активности коишто се јавуваат како резултат на чување или пласирање средства во име и за сметка на државата. Приходот што настанува врз овие основи е изземен од овие финансиски извештаи и средствата се прикажани на нето-основа.

Н Банкноти и ковани пари во оптек

Банкнотите и кованите пари во оптек емитирани од страна на Народната банка се прикажани во Извештајот за финансиската состојба како обврска во корист на имателот, изразена во номинална вредност. Кога банкнотите и кованите пари се повлекуваат од оптек, се зголемува обврската за депозитни пари, а се намалува обврската во корист на имателот за готови пари.

Њ Краткорочни хартии од вредност

Краткорочните хартии од вредност (благајнички записи) се издаваат исклучиво во домашна валута со период на достасување од 28 дена. Краткорочните хартии од вредност (благајнички записи), издадени од страна на Народната банка за остварување на целите на монетарната политика, се евидентираат според дисконтираната вредност, одразувајќи ги износите што ги платиле банките за да ги добијат. Каматата се пресметува и се евидентира како што достасува. Благајничките записи на Народната банка првично се признаваат по нивната објективна вредност и последователно се мерат по амортизираната вредност.

2. Преглед на значајните сметководствени политики

О Депозити

Депозитите се признаваат почетно по нивната објективна вредност. Депозитите се мерат последователно по амортизираната вредност. Во депозитите се вклучени: депозитите на банките, задолжителната резерва на банките во девизи и задолжителната резерва на штедилниците во денари, задолжителниот депозит на банките и штедилниците, депозитите на државата, ограничените депозити и останатите депозити.

П Посебни резерви

Посебните резерви се признаваат кога Народната банка има сегашна правна или конструктивна обврска, којашто е настаната како резултат на минати настани и за која е веројатно дека ќе настане одлив на средства за да се намири таа обврска, и постои можност за проценување на износот на обврската.

Р Заеми

Заемот се признава кога ќе настане, според објективната вредност, нето од трансакциските трошоци. Последователно по првичното признавање, каматоносните заеми се мерат по амортизираната вредност. Доколку долгот се намири пред неговото достасување, која било разлика помеѓу отплатениот износ и сметководствената вредност се прикажува во билансот на успех.

С Признавање на приходи

Приходи и расходи од камати

Приходите и расходите од камати се прикажани во билансот на успех за сите каматоносни инструменти, освен за каматата од купонските хартии од вредност коишто се класификувани како хартии од вредност за тргување, на пресметковна основа со користење на методот на ефективна каматна стапка. Кога заемите ќе станат сомнителни за наплата, тие се отпишуваат до износот на резервирањата и поради тоа, приходот од камати се признава според каматната стапка според која се вршеше дисконтирање на идните парични текови при мерењето на износот на посебните резерви.

Приходи од дивиденди

Дивидендите коишто произлегуваат од сопственички вложувања класификувани како расположливи за продажба се признаваат во билансот на успех, кога ќе се утврди правото да се прими плаќањето.

2. Преглед на значајните сметководствени политики
С Признавање на приходи (продолжува)

Провизии и останати приходи

Провизиите и останатите приходи вообичаено се прикажуваат на пресметковна основа, кога е извршена услугата. Провизиите при давање на заемите се одложени и се прикажани како прилагодување на ефективната каматна стапка на заемот.

Нето-приходи од хартии од вредност за тргување

Нето-приходите од хартиите од вредност за тргување ги вклучуваат пресметаните камати од купонски хартии од вредност, реализираните добивки и загуби како резултат на продажби и нереализираните позитивни и негативни промени во објективната вредност на хартиите од вредност за тргување (по принципот „хартија по хартија“).

Т Нереализирани курсни и ценовни промени

Нереализираните курсни и ценовни промени се резултат на усогласувањето на вредноста на средствата и обврските деноминирани во странска валута со вредноста на курсот на денарот и промените во пазарната цена на денот на известувањето.

Ќ Користи за вработените

Придонес за пензиско осигурување - план за дефинирани придонеси

Обврските за дефинирани придонеси за пензиско осигурување во пензискиот систем на Република Македонија се признаваат како трошок во билансот на успех за периодот кога настанува обврската.

Други долгорочни користи за вработените

Другите долгорочни користи за вработените ги опфаќаат отпремнината при заминување во пензија и правото на јубилејни награди на вработените коишто работеле кај работодавачот 10, 20 односно 30 години. Овие користи се во согласност со Законот за работни односи и Колективниот договор на Народната банка.

Обврската за долгорочни користи за вработените, освен придонесите за пензиско осигурување, е еднаква на износот на идните користи коишто ги остваруваат вработените врз основа на нивниот труд во тековниот и во минатите периоди, дисконтиран до неговата сегашна вредност со примена на просечна каматна стапка којашто преовладува на пазарот на хартии од вредност за 5-годишните обврзници (2010: 3,5-годишни обврзници) издадени од Република Македонија.

2. Преглед на значајните сметководствени политики
У Даноци

Според одредбите од член 36в од изменетиот Закон за данок на добивка, објавен на 31. јули 2003 година, а којшто се применува ретроактивно од 1. јануари 2003 година, Народната банка е ослободена од данок на добивка.

Народната банка има обврска да пресметува задржан данок на доход за примени услуги од странски правни лица согласно со измените на Законот за данок на добивка од 31. декември 2005 година.

Ф Известување по сегменти

Активностите на Народната банка формираат еден оперативен сегмент и се извршуваат на едно географско подрачје, Македонија. Народната банка има значителен износ на финансиски средства и финансиски обврски, како дел од активностите за управување со девизните резерви и операциите на домашниот пазар. Овие активности не формираат поодделни оперативни сегменти.

3. Управување со финансискиот ризик

Извештајот за финансиската состојба на Народната банка главно се состои од финансиски инструменти. Овие инструменти ја изложуваат Народната банка на ризици, вклучувајќи го кредитниот ризик, пазарниот ризик, ризикот од курсни разлики, ризикот на каматни стапки и ризикот на ликвидност.

A Кредитен ризик

Кредитниот ризик е ризик од намалување на вредноста на девизните средства како резултат на намалување во кредитниот рејтинг на договорната финансиска институција или комерцијална банка каде што се чуваат девизните резерви, или на издавачот на инструментот во којшто се пласираат девизните резерви.

Во рамки на управувањето со девизните резерви, усвоените упатства за управување со кредитниот ризик се во согласност со Политиката за управување со девизните резерви на Народната банка. Девизните средства се пласираат во инструменти емитирани од влади и централни банки од земјите-членки на ОЕЦД и земји-членки на Европската Унија, меѓународни финансиски институции и комерцијални банки резиденти од земјите-членки на ОЕЦД и земји-членки на Европската Унија, со долгорочен кредитен рејтинг од минимум А-/А3 или еквивалентен на нив, доделен од неколку меѓународни реномирани агенции за рејтинг. Најмалку инвестициски рејтинг за инвестирање е определен за финансиските институции за трансакции што се порамнуваат по принципот „испорака наспроти плаќање“ и за одредени трансакции поврзани со платниот промет.

Народната банка управува со кредитниот ризик преку диверзификација на вложувањата. Во однос на ова, утврдени се квантитативни лимити за вложувањата по индивидуални земји и финансиски институции. Покрај ова, се определува и максимален износ на пласираните средства во видови на хартии од вредност и обем на емитирани серии од хартии од вредност.

Следењето на изложеноста на девизните средства на кредитниот ризик се врши на дневна основа.

Договорните страни на Народната банка се поделени врз основа на рејтинг-скала, којашто е прикажана подолу. Целта на рејтинг-скалата е да ги класификува договорните страни и издавачите на обврзници според кредитната состојба. Кредитната состојба на договорните страни и издавачите на обврзници се темели врз основа на долгорочен рејтинг утврден од страна на агенциите за кредитен рејтинг. Долгорочните кредитни рејтинзи на странските банки се процени и мислења за способноста на банката за ажурна отплата на депозитните обврски во странска и/или домашна валута. Кредитните рејтинзи на издавачите се процени и мислења за способноста на издавачите за исполнување на финансиските обврски и договори.

3. Управување со финансискиот ризик

А Кредитен ризик (продолжува)

Споредбена рејтинг-скала	Долгорочен кредитен рејтинг: „Стандард и Пурс“ или еквивалентен на нив
Инвестициска оцена	AAA, AA+, AA, AA-, A+, A, A-, BBB+, BBB, BBB-
Неинвестициска оцена	BB+, BB, BB-, B+, B, B-, или понизок

Големината и изложеноста на Народната банка на кредитен ризик може директно да се увиди од Извештајот за финансиската состојба и од белешките кон Извештајот за финансиската состојба коишто ги опишуваат финансиските средства.

Следнава табела ја прикажува максималната изложеност на кредитниот ризик по видови средства:

СРЕДСТВА	2011	2010
Депозити во странска валута		
- Тековни сметки	21.285.282	19.475.705
- Орочени депозити	3.382.797	1.845.204
Странски хартии од вредност		
- Должнички хартии од вредност	85.755.801	69.734.412
Златни депозити	16.394.414	14.229.665
Средства во СПВ кај ММФ	35.967	57.728
Девизни средства	126.854.261	105.342.714
Побарувања врз основа на девизни репо-транзакции	14.337.310	-
Побарувања од државата за односи со ММФ	19.289.504	4.697.709
Хартии од вредност на државата	805.895	781.426
Побарувања од државата	20.095.399	5.479.135
Побарувања од банките	15.912	15.912
Побарувања	32.143	27.958
На 31. декември	161.335.025	110.865.719

Управувањето со кредитниот ризик се врши со определување финансиска институција - комерцијална банка или издавач на хартии од вредност и определување квантитативни лимити врз основа на критериумите утврдени од страна на гувернерот на Народната банка.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2011***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***3. Управување со финансиски ризик****А Кредитен ризик (продолжува)**

Финансиските средства прикажани како побарувања врз основа на девизни репо-трансакции се во целост покриени со обезбедување и финансискиот ефект од обезбедувањето е прикажан во белешката 21. Другите финансиски средства прикажани во табелата погоре не се покриени со обезбедување.

Во следната табела е прикажана анализата на финансиските средства коишто не се ниту достасани и наплатени, ниту коригирани за исправката на вредноста на Народната банка, одредена од страна на агенцијата за рејтинг на 31. декември 2011, заснована врз рејтинзите на „Стандард и Пурс“ или еквивалентни на нив:

Рејтинг	Златни депозити	Тековни сметки	Орочени депозити	Странски хартии од вредност	Средства во СПВ кај ММФ	Побарувања врз основа на девизни репо трансакции	Побарувања од државата	Кредит и на банките	Побарувања	Вкупно
AAA	-	439	-	70.349.925	-	-	-	-	-	70.350.364
AA+	-	-	-	9.651.918	-	-	-	-	-	9.651.918
AA	-	451	-	-	-	-	-	-	-	451
AA-	-	11.928	-	5.753.958	-	4.776.655	-	-	-	10.542.541
A	-	26.774	-	-	-	9.560.655	-	-	-	9.587.429
A+	-	22.580	-	-	-	-	-	-	-	22.580
ЦБ ¹	10.199.594	21.200.643	3.382.797	-	-	-	-	-	-	34.783.034
МИ ²	6.194.820	21.347	-	-	35.967	-	-	-	-	6.252.134
ББ ³	-	-	-	-	-	-	20.095.399	-	-	20.095.399
Нерангиран и	-	1.120	-	-	-	-	-	15.912	32.143	49.175
Вкупно	16.394.414	21.285.282	3.382.797	85.755.801	35.967	14.337.310	20.095.399	15.912	32.143	161.335.025

Следнава табела ја прикажува анализата на финансиските средства коишто не се ниту достасани и наплатени, ниту коригирани за исправката на вредноста на Народната банка, одредена од страна на агенцијата за рејтинг на 31. декември 2010, заснована врз рејтинзите на „Стандард и Пурс“ или еквивалентни на нив:

¹ Централна банка.² Меѓународни институции³ Рејтинг на Република Македонија

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2011

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

3. Управување со финансискиот ризик

А Кредитен ризик (продолжува)

Рејтинг	Златни депозити	Тековни сметки	Орочени депозити	Странски хартии од вредност	Средства во СПВ кај ММФ	Побарувања врз основа на девизни-репо трансакции	Побарувања од државата	Кредити на банки	Побарувања	Вкупно
AAA	-	641	-	68.861.610	-	-	-	-	-	68.862.251
AA+	-	-	-	872.802	-	-	-	-	-	872.802
AA	-	9.132	-	-	-	-	-	-	-	9.132
AA-	-	6.045	-	-	-	-	-	-	-	6.045
A	-	13.544	-	-	-	-	-	-	-	13.544
A+	172.975	134.205	-	-	-	-	-	-	-	307.180
BBB-	-	1.136	-	-	-	-	-	-	-	1.136
ЦБ	8.650.584	19.274.388	1.845.204	-	-	-	-	-	-	29.770.176
МИ	5.406.106	36.614	-	-	57.728	-	-	-	-	5.500.448
ББ	-	-	-	-	-	-	5.479.135	-	-	5.479.135
Непрангиран	-	-	-	-	-	-	-	15.912	27.958	43.870
Вкупно	14.229.665	19.475.705	1.845.204	69.734.412	57.728	-	5.479.135	15.912	27.958	110.865.719

Финансиските средства коишто се коригирани поединечно за исправката на вредноста се прикажани во категориите други побарувања (белешка 26) и побарувања (белешка 30).

Концентрација на ризиците на финансиските средства со изложеност на кредитен ризик

Табелата што следи ја прикажува кредитната изложеност на средствата на Народната банка по сметководствената вредност, класификувана според географски региони на 31. декември 2011 година. За потребите на оваа табела, Народната банка ја класификуваше изложеноста на региони според земјата од којашто доаѓаат договорните страни:

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2011***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***3. Управување со финансискиот ризик****А Кредитен ризик (продолжува)****Концентрација на ризиците на финансиските средства со изложеност на кредитен ризик (продолжува)**

	Земји-членки на ЕУ	Европски земји коишто не се членки на ЕУ	Република Македонија	Останати земји	Вкупно
Златни депозити	10.199.594	6.194.820	-	-	16.394.414
Тековни сметки	20.229.400	40.004	-	1.015.878	21.285.282
Орочени депозити	3.382.797	-	-	-	3.382.797
Странски должнички хартии од вредност	77.950.730	-	-	7.805.071	85.755.801
Средства во СПВ кај ММФ	-	-	-	35.967	35.967
Побарувања врз основа на девизни репо-трансакции	12.864.285	-	-	1.473.025	14.337.310
Побарувања од државата	-	-	20.095.399	-	20.095.399
Побарувања од банките	-	-	15.912	-	15.912
Побарувања	-	-	32.143	-	32.143
31.декември 2011	124.626.806	6.234.824	20.143.454	10.329.941	161.335.025
31.декември 2010	95.189.276	5.447.861	5.523.005	4.705.577	110.865.719

3. Управување со финансискиот ризик**Б Пазарен ризик**

Народната банка ги следи и управува и со валутниот и со каматниот ризик, како основни фактори на пазарниот ризик. Основната цел на Народната банка при управувањето со пазарниот ризик е објаснета во белешката бр.1. Валутниот ризик претставува ризик од намалување на вредноста на девизните резерви поради промена на интервалутарните односи на валутите во кои се пласираат и се чуваат девизните резерви. Каматниот ризик претставува ризик од намалување на вредноста на девизните резерви поради промена на пазарните цени на инструментите во кои се пласирани девизните резерви како резултат на промена на каматните стапки и приносите на меѓународните финансиски пазари. Управувањето со пазарниот ризик се врши со поставување квантитативни лимити за изложеноста на девизните средства коишто може да бидат прифатливи за Народната банка и тие се следат на дневна основа.

За да го измери ефектот на пазарните ризици врз вредноста на девизните резерви, Народната банка го применува концептот на „вредност изложена на ризик“ - ВАР (Value at Risk или VAR). ВАР претставува статистичка методологија којашто ја проценува максималната промена на вредноста на девизните резерви поради промени на цените на финансиските инструменти и промена на девизниот курс и со одредено ниво на доверба за одреден временски период. Народната банка, при пресметката на ВАР⁴, го користи нивото на доверба од 99% за временски интервал од десет дена. Флуктуациите на цените на инструментите и девизните курсеви се одредуваат според промените на цените во минатите периоди и девизните курсеви на инструментите и валутите што ги сочинуваат девизните резерви на крајот на месецот.

Во декември 2011 година, изложеноста на девизните резерви со кои управува Народната банка (вредност изложена на ризик) во поглед на флуктуациите на цените на инструментите и девизните курсеви во однос на еврото изнесува 2.072.103.000 МКД (33.690.000 евра) или 1,63% од девизните резерви. Притоа, ВАР од промена на девизниот курс (ја вклучува и промената на цената на златото) изнесува 2.054.882.000 МКД (33.410.000 евра), а ВАР од промена на цените на инструментите во кои се инвестирани девизните резерви изнесува 17.221.000 МКД (280.000 евра).

	31. декември 2011	31. декември 2010
Валутен ризик	2.054.882	1.433.681
Каматен ризик	17.221	60.275
Вкупно ВАР	2.072.103	1.493.956

⁴ Согласно со препораките од Базелската спогодба од 1999 година

3. Управување со финансискиот ризик

В Ризик од курсни разлики

Ризикот од курсни разлики претставува ризик од намалување на вредноста на девизните средства како резултат на флукуациите на девизните курсеви на валутите и на монетарното злато.

Валутната структура на девизните резерви е условена од валутната структура на интервенциите за поддршка на курсот на денарот во однос на еврото и од валутната структура на обврските на централната банка и на државата кон странство. Следствено, еврото е најзастапено во валутната структура на девизните резерви. Учеството на САД-доларот во валутната структура на девизните резерви се одредува врз основа на потребниот износ за исплаќање на обврските кон странство и според валутната структура на трговската размена со странство, деноминирани во САД-долари. Имајќи го предвид „де факто“ фиксниот девизен курс на денарот наспрема еврото, изложеноста кон валутниот ризик на Народната банка наспрема еврото е минимална, за разлика од САД-доларот, каде што изложеноста е присутна заради неговото слободно флукуирање кон еврото, а со тоа и кон денарот.

Табелата што следи ја прикажува изложеноста на Народната банка кон девизниот ризик. Во табелата се вклучени девизните средства и обврски на Народната банка по нивната сегашна вредност со состојба на 31. декември 2011 година, анализирани по валути.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2011***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***3. Управување со финансискиот ризик****В Ризик од курсни разлики (продолжува)**

СРЕДСТВА	ЕУР	УСД	СПВ	Останато	МКД	Вкупно
Девизни средства	98.143.028	28.980.355	75.389	88.112	-	127.286.884
Побарувања врз основа на девизни репо-трансакции	14.337.310	-	-	-	-	14.337.310
Побарувања од државата	-	-	19.289.504	-	805.895	20.095.399
Членство во ММФ	-	-	-	-	4.643.057	4.643.057
Побарувања од банките	-	-	-	-	15.912	15.912
Останата актива	805	24	1.467	10.243	1.228.451	1.240.990
Вкупно средства	112.481.143	28.980.379	19.366.360	98.355	6.693.315	167.619.552
ОБВРСКИ						
Готови пари во оптек	-	-	-	-	22.767.435	22.767.435
Депозити на банките	-	-	-	-	16.735.731	16.735.731
Задолжителни резерви	14.131.046	-	-	-	18.112	14.149.158
Благајнички записи на Народната банка	-	-	-	-	32.229.886	32.229.886
Обврски врз основа на девизни репо-трансакции	14.304.267	-	-	-	-	14.304.267
Депозити на државата	10.881.648	1.164.636	-	17.669	9.231.166	21.295.119
Ограничени депозити	90.226	33.716	-	13.325	-	137.267
Обврски кон ММФ	-	-	19.289.504	-	4.643.057	23.932.561
Останати депозити	-	-	-	-	2.898.739	2.898.739
Останати обврски	363.426	19.513	1.468	44.692	363.764	792.863
Вкупно обврски	39.770.613	1.217.865	19.290.972	75.686	88.887.890	149.243.026
Нето финансиска состојба	72.710.530	27.762.514	75.388	22.669	(82.194.575)	18.376.526

Табелата што следи ја прикажува изложеноста на Народната банка кон девизниот ризик. Во табелата се вклучени девизните средства и обврски на Народната банка по нивната сегашна вредност со состојба на 31. декември 2010 година, анализирани по валути.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2011***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***3. Управување со финансискиот ризик****В Ризик од курсни разлики (продолжува)****СРЕДСТВА**

	ЕУР	УСД	СПВ	Останато	МКД	Вкупно
Девизни средства	84.043.076	21.199.086	96.209	157.991	-	105.496.362
Побарувања од државата	-	-	4.697.709	-	781.426	5.479.135
Членство во ММФ	-	-	-	-	4.835.434	4.835.434
Побарувања од банките	-	-	-	-	15.912	15.912
Останата актива	597	3	2.873	14	1.213.565	1.217.052
Вкупно средства	84.043.673	21.199.089	4.796.791	158.005	6.846.337	117.043.895

ОБВРСКИ

Готови пари во оптек	-	-	-	-	20.173.010	20.173.010
Депозити на банките	922.616	-	-	-	15.647.021	16.569.637
Задолжителни резерви	13.170.995	-	-	-	16.621	13.187.616
Благајнички записи на Народната банка	-	-	-	-	25.943.719	25.943.719
Депозити на државата	2.995.225	70.818	-	2.019	8.322.635	11.390.697
Ограничени депозити	479.664	-	-	999	-	480.663
Обврски кон ММФ	-	-	4.697.709	-	4.835.434	9.533.143
Останати депозити	-	-	-	-	2.412.792	2.412.792
Останати обврски	544.841	16.435	-	36.667	306.662	904.605
Вкупно обврски	18.113.341	87.253	4.697.709	39.685	77.657.894	100.595.882
Нето финансиска состојба	65.930.332	21.111.836	99.082	118.320	(70.811.557)	16.448.013

3. Управување со финансискиот ризик

Г Каматен ризик

Народната банка е изложена на каматниот ризик како резултат на неусогласеноста на каматната структура на средствата и обврските.

Бидејќи основната цел на Народната банка е да се постигне и да се одржува ценовна стабилност, тоа ѝ дава дискрециско право при водењето на монетарната политика и воведувањето на монетарните инструменти коишто ќе се користат при постигнувањето на ценовната стабилност.

Позицијата на Народната банка во однос на чувствителноста на промените во каматните стапки, заснована на моментот на повторно утврдување на каматната стапка на 31. декември 2011 година, е прикажана во табелата подолу. Таа ги вклучува финансиските инструменти на Народната банка по нивната сегашна вредност, категоризирани според пораниот од датумот на преоцена или датумот на достасување.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2011

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

3. Управување со финансискиот ризик

Г Каматен ризик (продолжува)

	Каматоносни ставки						Вкупно
	До 1 месец или варијабилн и стапки	Од 1 до 3 месеци	Од 3 месеци до 1 година	Од 1 до 5 години	Над 5 години	Некаматоносни ставки	
СРЕДСТВА							
Девизни средства	24.704.024	-	72.434.190	-	-	30.148.670	127.286.884
Побарувања врз основа на девизни репо-трансакции	14.334.531	-	-	-	-	2.779	14.337.310
Побарувања од државата	-	-	-	-	805.895	19.289.504	20.095.399
Членство во ММФ	-	-	-	-	-	4.643.057	4.643.057
Побарувања од банките	-	-	-	-	15.912	-	15.912
Останата актива	-	-	-	-	-	1.240.990	1.240.990
Вкупно средства	39.038.555	-	72.434.190	-	821.807	55.325.000	167.619.552
ОБВРСКИ							
Готови пари во оптек	-	-	-	-	-	22.767.435	22.767.435
Депозити на банките	16.574.858	-	-	-	-	160.873	16.735.731
Задолжителни резерви	14.148.352	-	-	-	-	806	14.149.158
Благајнички записи на Народната банка	32.184.884	-	-	-	-	45.002	32.229.886
Обврски врз основа на девизни репо-трансакции	14.301.961	-	-	-	-	2.306	14.304.267
Депозити на државата	19.246.216	-	-	-	-	2.048.903	21.295.119
Ограничени депозити	-	-	-	-	-	137.267	137.267
Обврски кон ММФ	-	-	-	-	-	23.932.561	23.932.561
Останати депозити	2.872.285	-	-	-	-	26.454	2.898.739
Останати обврски	-	-	-	-	-	792.863	792.863
Вкупно обврски	99.328.556	-	-	-	-	49.914.470	149.243.026
Вкупно каматен ризик	(60.290.001)	-	72.434.190	-	821.807	5.410.530	18.376.526

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2011***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***3. Управување со финансискиот ризик****Г Каматен ризик (продолжува)**

Позицијата на Народната банка во однос на чувствителноста на промените во каматните стапки, заснована на моментот на повторно утврдување на каматната стапка, на 31. декември 2010 година е искажана на следниов начин:

	Каматносни стапки						Вкупно
	До 1 месец или варијабилни стапки	Од 1 до 3 месеци	Од 3 месеци до 1 година	Од 1 до 5 години	Над 5 години	Некаматносни стапки	
СРЕДСТВА							
Девизни средства	20.456.008	922.575	56.789.182	-	-	27.328.597	105.496.362
Побарувања од државата	-	-	-	-	781.426	4.697.709	5.479.135
Членство во ММФ	-	-	-	-	-	4.835.434	4.835.434
Побарувања од банките	-	-	-	-	15.912	-	15.912
Останата актива	-	-	-	-	-	1.217.052	1.217.052
Вкупно средства	20.456.008	922.575	56.789.182	-	797.338	38.078.792	117.043.895
ОБВРСКИ							
Готови пари во оптек	-	-	-	-	-	20.173.010	20.173.010
Депозити на банките	16.206.532	-	-	-	-	363.105	16.569.637
Задолжителни резерви	13.186.901	-	-	-	-	715	13.187.616
Благајнички записи на Народната банка	25.904.921	-	-	-	-	38.798	25.943.719
Депозити на државата	10.209.463	-	-	-	-	1.181.234	11.390.697
Ограничени депозити	-	-	-	-	-	480.663	480.663
Обврски кон ММФ	-	-	-	-	-	9.533.143	9.533.143
Останати депозити	2.361.619	-	-	-	-	51.173	2.412.792
Останати обврски	-	-	-	-	-	904.605	904.605
Вкупно обврски	67.869.436	-	-	-	-	32.726.446	100.595.882
Вкупно каматен ризик	(47.413.428)	922.575	56.789.182	-	797.338	5.352.346	16.448.013

3. Управување со финансискиот ризик

Д Ризик на ликвидност

Ризикот на ликвидност е ризик од недостаток на ликвидни средства за непречено одвивање на функциите на Народната банка. Основната цел на Народната банка при управувањето со ризикот на ликвидност е објаснета во белешката 1.

Критериумот на ликвидност се обезбедува со пласирање на девизните средства во краткорочни депозити и инвестирање во должнички хартии од вредност на длабок и ликвиден секундарен пазар. Народната банка управува со ризикот на ликвидност со определување и одржување на опсегот и распонот на отстапувањата на ликвидносното портфолио на нивоа соодветни за спроведување на монетарната и девизната политика, како и навремени и редовни исплати за сметка на Владата на Република Македонија. Опсегот и распонот на отстапувањето на ликвидносното портфолио во евра и долари се определува еднаш годишно со предвидување на месечните и годишните потреби за ликвидни инструменти во секоја валута. Максималниот рок на достасување на инструментите во ликвидносното портфолио е две недели. Достапноста на девизната ликвидност не е ограничена на ликвидносното портфолио, но исто така и инвестирањето во должнички хартии од вредност обезбедува доволна ликвидност.

Во врска со обврските во домашна валута, Народната банка не е изложена на овој ризик заради нејзиниот карактер на централна банка.

Табелата подолу ги претставува паричните одливи на Народната банка на недеривативните финансиски обврски и средствата што се чуваат за управување со ризикот на ликвидност според преостанатата договорна достасаност на датумот на Извештајот за финансиската состојба. Износите коишто се прикажани во табелата подолу се договорните недисконтирани парични текови за финансиските обврски и очекуваните датуми на достасување за финансиските средства.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2011

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

3. Управување со финансискиот ризик

Д Ризик на ликвидност (продолжува)

31. декември 2011	До 1 месец	Од 1 до 3 месеци	Од 3 месеци до 1 година	Од 1 до 5 години	Над 5 години	Вкупно
ОБВРСКИ						
Готови пари во оптек	22.767.435	-	-	-	-	22.767.435
Депозити на банките	160.873	-	16.574.858	-	-	16.735.731
Задолжителни резерви	806	-	14.148.352	-	-	14.149.158
Благајнички записи на Народната банка	32.229.886	-	-	-	-	32.229.886
Обврски врз основа на девизни репо-транзакции	14.304.267	-	-	-	-	14.304.267
Депозити на државата	21.295.119	-	-	-	-	21.295.119
Ограничени депозити	114.736	7.601	14.930	-	-	137.267
Обврски кон ММФ	9.484.108	41.517	123.647	14.866.382	-	24.515.654
Останати депозити	2.898.739	-	-	-	-	2.898.739
Останати обврски	750.603	22.433	19.827	-	-	792.863
Вкупно обврски (датуми на договорно достасување)	104.006.572	71.551	30.881.614	14.866.382	-	149.826.119
Средства што се чуваат за управување со ризикот на ликвидност (датуми на очекувано достасување)	111.708.670	-	530.534	53.383.547	861.228	166.483.979
<hr/>						
31. декември 2010	До 1 месец	Од 1 до 3 месеци	Од 3 месеци до 1 година	Од 1 до 5 години	Над 5 години	Вкупно
ОБВРСКИ						
Готови пари во оптек	20.173.010	-	-	-	-	20.173.010
Депозити на банките	1.285.680	-	15.283.957	-	-	16.569.637
Задолжителни резерви	715	-	13.186.901	-	-	13.187.616
Благајнички записи на Народната банка	25.943.719	-	-	-	-	25.943.719
Депозити на државата	11.390.697	-	-	-	-	11.390.697
Ограничени депозити	350.212	28.935	101.516	-	-	480.663
Обврски кон ММФ	9.533.143	-	-	-	-	9.533.143
Останати депозити	2.412.792	-	-	-	-	2.412.792
Останати обврски	890.771	-	13.834	-	-	904.605
Вкупно обврски (датуми на договорно достасување)	71.980.739	28.935	28.586.208	-	-	100.595.882
Средства што се чуваат за управување со ризикот на ликвидност (датуми на очекувано достасување)	98.065.912	922.616	432.638	15.745.734	835.819	116.002.719

3. Управување со финансискиот ризик

Г Објективна вредност на финансиските средства и обврски

Објективната вредност претставува вредност за која едно средство може да биде заменето или некоја обврска подмирена под нормални комерцијални услови. Објективната вредност се одредува врз основа на претпоставка на раководството, зависно од видот на средството или обврската.

Разликите помеѓу сметководствената вредност и објективната вредност на оние финансиски средства и обврски коишто не се евидентирани според објективната вредност се прикажани подолу:

	Сметководствена вредност		Објективна вредност	
	2011	2010	2011	2010
Финансиски средства				
Ефективни странски пари	363.003	88.813	363.003	88.813
Депозити во странска валута	24.668.079	21.320.909	24.668.079	21.320.909
Специјални права на влечење	35.967	57.728	35.967	57.728
Странски должнички хартии од вредност коишто се чуваат до достасување, вреднувани по амортизираната вредност	39.465.629	16.005.396	39.772.635	16.130.997
Странски сопственички хартии од вредност, по набавна вредност	39.421	38.481	39.421	38.481
Побарувања врз основа на девизни репо-трансакции	14.337.310	-	14.337.310	-
Хартии од вредност на државата	805.895	781.426	805.895	781.426
Кредити дадени на банките	15.912	15.912	15.912	15.912
Финансиски обврски				
Готови пари во оптек	22.767.435	20.173.010	22.767.435	20.173.010
Депозити на банките	16.735.731	16.569.637	16.735.731	16.569.637
Задолжителна резерва на банките и штедилниците	14.149.158	13.187.616	14.149.158	13.187.616
Благајнички записи на Народната банка	32.229.886	25.943.719	32.229.886	25.943.719
Обврски врз основа на девизни репо-трансакции	14.304.267	-	14.304.267	-
Денарски депозити на државата	9.231.166	8.322.635	9.231.166	8.322.635
Девизни депозити на државата	12.063.953	3.068.062	12.063.953	3.068.062
Обврски кон ММФ	23.932.561	9.533.143	23.932.561	9.533.143
Останати и ограничени депозити	3.036.006	2.893.455	3.036.006	2.893.455

3. Управување со финансискиот ризик

Г Објективна вредност на финансиските средства и обврски

Финансиски средства

Објективната вредност на ефективните странски пари, депозитите во странска валута, специјалните права на влечење, побарувањата врз основа на девизни репо-трансакции и побарувањата коишто се вреднуваат според методот на амортизирана вредност е приближна на сметководствената вредност поради нивниот краткорочен карактер.

Објективната вредност на странските хартии од вредност коишто се чуваат до достасување се одредува врз основа на нивната котирана пазарна цена на датумот на Извештајот за финансиската состојба.

Како што е објаснето во белешката 18, хартиите од вредност расположливи за продажба се однесуваат на акциите во БИС со вредност од МКД 39.421.000 (2010: 38.481.000 МКД), за кои објективната вредност не може разумно да се утврди и затоа овие хартии од вредност се водат по набавна вредност. Имајќи ја предвид специфичната улога на БИС, објективната вредност на овие акции е приближна на нивната сметководствена вредност.

Државните хартии од вредност вклучуваат обврзници издадени од Владата на Република Македонија за посебни цели - за надоместување на побарувањата на Народната банка за дадени селективни кредити. Овие обврзници не котираат на берзата и нема други инструменти со слични карактеристики. Раководството на Народната банка оценува дека објективната вредност е приближна на сметководствената вредност поради тоа што нема други слични инструменти со слични карактеристики.

Кредитите дадени на банки се вреднуваат според методот на амортизиран трошок, нето од исправката на вредност. Овие кредити се одобрени со иста каматна стапка и нема други слични кредити со слични карактеристики. Поради тоа, објективната вредност е приближна на нивната сметководствена вредност.

Финансиски обврски

Се смета дека објективната вредност на парите во оптек ја претставува нивната номинална вредност. Објективната вредност на депозитите коишто се вреднуваат според методот на амортизирана вредност е приближна на сметководствената вредност.

Објективната вредност на обврските врз основа на девизни репо-трансакции коишто се вреднуваат според методот на амортизирана вредност е приближна на сметководствената вредност поради нивниот краткорочен карактер.

3. Управување со финансискиот ризик

Г Објективна вредност на финансиските средства и обврски

Финансиски обврски (продолжува)

Објективната вредност на благајничките записи издадени од Народната банка е приближна на нивната сметководствената вредност поради нивниот краткорочен карактер. Поради специфичната улога, објективната вредност на обврските врз основа на членство кај ММФ, специјални права на влечење и заеми на ММФ, не се разликува од нивната сметководствена вредност.

Хиерархија на објективната вредност

Објективната вредност се определува врз основа на следнава хиерархија:

а) Ниво 1 - Котирана пазарна цена

Финансиски инструменти со котирани пазарни цени за идентични инструменти на активен пазар.

б) Ниво 2 - Техники за вреднување со користење влезни информации (инпути) коишто можат да се следат

Финансиски инструменти со котирани цени за слични инструменти на активен пазар или котирани цени за идентични или слични инструменти за кои не постои активен пазар и финансиски инструменти вреднувани со користење модели каде што можат да се следат сите значајни влезни информации (инпути).

в) Ниво 3 - Техники за вреднување со значајни влезни информации (инпути) коишто не можат да се следат

Финансиски инструменти вреднувани со користење модели каде што не можат да се следат една или повеќе значајни влезни информации (инпути).

Средства и обврски мерени по објективната вредност

31. декември 2011	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Хартии од вредност за тргување				
- Должнички хартии од вредност	46.290.172	-	-	46.290.172
Злато	16.424.613	-	-	16.424.613
Вкупно финансиски средства	62.714.785	-	-	62.714.785

3. Управување со финансиски ризик

Г Објективна вредност на финансиските средства и обврски

Хиерархија на објективната вредност (продолжува)

31. декември 2010	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Хартии од вредност за тргување				
- Должнички хартии од вредност	53.729.016	-	-	53.729.016
Злато	14.256.019	-	-	14.256.019
Вкупно финансиски средства	67.985.035	-	-	67.985.035

4. Значајни сметководствени процени и расудувања при примената на сметководствените политики

Народната банка прави процени и дава претпоставки коишто влијаат врз износите во извештајот на средствата и обврските за следната финансиска година. Процените и расудувањата постојано се проверуваат и се засноваат врз основа на претходни искуства и некои други фактори, вклучувајќи очекувања за идни настани за кои се верува дека ќе бидат реални во тие околности.

(а) Хартии од вредност коишто се чуваат до достасување

Народната банка го следи стандардот МСС 39 за класификација на недеривативните финансиски средства со фиксни или одредени плаќања и фиксни достасувања, како финансиски средства коишто се чуваат до достасување. Оваа класификација бара соодветна процена. Во утврдувањето на оваа процена, Народната банка ја проценува сопствената намера и способност да чува такви хартии од вредност до достасување. Доколку Народната банка не успее да ги зачува овие хартии од вредност до нивното достасување, од причини што не се однесуваат на продавање незначителна сума на хартии од вредност којашто е при крај на достасувањето, во тој случај хартиите од вредност ќе треба да се прекласификуваат како расположливи за продажба. Соодветно на ова, хартиите од вредност ќе бидат евидентирани по објективната, а не по амортизираната вредност.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2011

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

5. Приходи од камати

	Одобрени кредити	Депозити	Златни депозити	Хартии од вредност чувани до достасување	Останати приходи	Вкупно 31.12.2011	Вкупно 31.12.2010
Држава	-	-	-	24.468	1.284	25.752	23.926
Домашни банки	3.128	-	-	-	8	3.136	239
Странски субјекти	58.592	102.977	233	340.833	-	502.635	275.773
Останати	-	-	-	-	164	164	188
Вкупно 2011	61.720	102.977	233	365.301	1.456	531.687	300.126
Вкупно 2010	627	76.816	18.302	204.381	-	300.126	-

6. Расходи од камати

	Примени кредити	Примени депозити	Издадени хартии од вредност	Вкупно 31.12.2011	Вкупно 31.12.2010
Држава	-	111.201	-	111.201	80.557
Домашни банки	-	447.715	891.758	1.339.473	1.687.497
Странски субјекти	52.622	-	-	52.622	-
Вкупно 2011	52.622	558.916	891.758	1.503.296	1.768.054
Вкупно 2010	-	403.872	1.364.182	1.768.054	-

7. Приходи од провизии

	2011	2010
Провизии од снабдување на банките со готовина	71.186	59.910
Провизии од домашните банки за долговен промет на сметка	81.846	57.752
Провизии врз основа на порамнување на плаќањата (МИПС)	44.864	48.965
Провизии од девизно работење	14.586	14.534
Провизии од продажба на административни и судски таксени марки	4.258	12.187
Останати провизии	19.130	13.978
Вкупно	235.870	207.326

Приходите врз основа на провизии од снабдување на банките со готови пари, порамнување на плаќањата преку МИПС и водење долговен промет на сметка се однесуваат на услугите коишто Народната банка ги врши за домашните банки и за другите иматели на сметки во МИПС.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2011

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

7. Приходи од провизии (продолжува)

Провизиите од продажба на административни и судски таксени марки се однесуваат на делот на остварените приходи од продажба на административни и судски таксени марки којшто ѝ припаѓа на Народната банка, согласно со договорот склучен со Министерството за финансии со кој се регулираат активностите околу нивното печатење и дистрибуција. Согласно со измените на Законот од јануари 2011 година, Народната банка престана со активностите за печатење и дистрибуција на административни и судски таксени марки.

Провизиите од девизно работење се однесуваат на приходите остварени од продажба на девизи на државни органи, како и од вршење работи за државата во платниот промет со странство.

Висината на провизиите што Народната банка ги наплатува се регулирани со Одлуката за единствената тарифа за надоместоци за услуги што ги врши Народната банка, што ја донесува Советот на Народната банка, како и со поединечни договори склучени со одредени државни органи.

8. Расходи од провизии

	2011	2010
Провизии на странски банки	5.904	14.166
Вкупно	5.904	14.166

Провизиите платени на странски банки се однесуваат на извршените трансакции со депозитите на Народната банка и други трансакции во девизи со странски банки.

9. Нето нереализирани курсни и ценовни промени

	2011	2010
Нереализирани позитивни курсни разлики	7.353.550	3.743.536
Нереализирани негативни курсни разлики	(6.963.108)	(2.923.656)
Нереализирани позитивни курсни и ценовни промени од злато	23.586.130	8.920.145
Нереализирани негативни курсни и ценовни промени од злато	(21.563.885)	(4.944.648)
Вкупно	2.412.687	4.795.377

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2011***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***10. Нето-приходи од хартии од вредност за тргување**

	2011	2010
Реализирана добивка од хартии од вредност за тргување	54.589	36.956
Реализирани загуби од хартии од вредност за тргување	(323.828)	(358.674)
Приходи од камати од хартии од вредност за тргување	1.236.010	1.393.063
Нереализирани позитивни ценовни промени од хартии од вредност за тргување	88.295	23.672
Нереализирани негативни ценовни промени од хартии од вредност за тргување	(513.712)	(659.522)
Вкупно	541.354	435.495

11. Приходи од дивиденди

	2011	2010
Приходи од дивиденди од вложувања во БИС	8.650	21.521
Вкупно	8.650	21.521

12. Останати оперативни приходи

	2011	2010
Реализирани позитивни курсни разлики, нето	344.602	125.943
Приходи од продажба на пригодни ковани пари	2.629	4.611
Останати приходи	20.999	21.018
Вкупно	368.230	151.572

Реализираните позитивни курсни разлики, нето, се врз основа на купопродажба на девизи со домашните банки, посредување со странски банки, како и од разликата помеѓу средниот и продажниот курс при продажба на девизи на државните органи за извршување девизни плаќања кон странство.

13. Расходи за вработените

	2011	2010
Плати и персонален данок	255.642	249.602
Придонеси за пензиско осигурување	61.492	60.058
Задолжителни придонеси	30.746	30.029
Останати трошоци	5.646	6.805
Вкупно	353.526	346.494

Трошоците за плати за клучното раководство на банката за 2011 година изнесуваат 13.161.000 МКД (2010: 12.709.000 МКД), и се вклучени во расходите за вработените.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2011***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***14. Останати расходи**

	2011	2010
Трошоци поврзани со изработка на банкноти и монети	96.683	111.214
Услуги	55.928	62.943
Материјални трошоци	34.060	31.937
Други административни трошоци	15.322	13.572
Останати расходи	9.288	2.471
Вкупно	211.281	222.137

Трошоците поврзани со изработката на банкноти и монети се однесуваат главно на увезените банкноти, како и на набавените материјали за ковање монети. Печатењето банкноти го вршат приватни домашни или надворешни производители, додека ковањето монети го врши Народната банка. Народната банка применува политика на разграничување на трошоците поврзани со изработката на банкноти и монети во зависност од нивната трајност.

15. Посебна резерва и исправка на вредноста

	Белешка	2011	2010
(Ослободени)/Издвоени посебни резерви во врска со судски постапки со банки	26,43	-	(218.532)
Издвоена/(Ослободена) исправка на вредноста за останата актива	30	259	1.637
(Ослободени)/Издвоени посебни резерви во врска со судски постапки со физички лица /останати субјекти	43	(5.104)	(906)
Издвоени посебни резерви за приходи од камата	30	1.204	-
Издвоени останати исправки на вредноста	30	(26)	84
Вкупно		(3.667)	(217.717)

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2011

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

16. Ефективни странски пари

Ефективните странски пари се готови странски пари и чекови коишто се чуваат во трезорот на Народната банка. Ефективните странски пари се вклучени во паричните еквиваленти за потребите на Извештајот за паричните текови (белешка 46).

17. Депозити во странска валута

	2011	2010
Девизни депозити по видување	21.285.282	19.469.589
Орочени девизни депозити	3.382.797	1.845.204
Вклучено во парите и паричните еквиваленти (белешка 46)	24.668.079	21.314.793
Ограничени сметки	-	6.116
Вкупно	24.668.079	21.320.909

Депозитите носат камата по каматни стапки коишто зависат од валутата на депозитот и соодветно, за соодветните вложувања изнесуваат:

Вид на каматна стапка	31. декември 2011	31. декември 2010
- депозити преку ноќ во САД-долари	0,06%	0,16%
- евро-депозити преку ноќ	0,76%	0,33%
- орочени евро-депозити	0,60%	0,35%

Девизните депозити ја вклучуваат пресметаната камата во износ од 22.000 МКД (2010: 54.000 МКД).

Депозити во странска валута според видот на субјектот

	2011	2010
Централни банки	24.583.440	21.119.592
Странски деловни банки	63.292	164.703
Меѓународни финансиски институции	21.347	36.614
Вкупно	24.668.079	21.320.909

Депозити во странска валута според географската локација

	2011	2010
Европа	23.652.201	20.544.291
Америка	1.001.406	657.595
Друго	14.472	119.023
Вкупно	24.668.079	21.320.909

18. Странски хартии од вредност

Народната банка има вложувања во странски должнички хартии од вредност и странски сопственички хартии од вредност. Вложувањата во странски должнички хартии од вредност се класификувани како хартии од вредност за тргување и хартии од вредност коишто се чуваат до достасување.

	2011	2010
Хартии од вредност за тргување	46.290.172	53.729.016
Странски должнички хартии од вредност	46.290.172	53.729.016
Хартии од вредност коишто се чуваат до достасување	39.465.629	16.005.396
Странски должнички хартии од вредност	39.465.629	16.005.396
Хартии од вредност расположливи за продажба	39.421	38.481
Сопственички странски хартии од вредност	39.421	38.481
Вкупно	85.795.222	69.772.893
Тековни	69.686.317	57.713.460
Нетековни	16.108.905	12.059.433

Портфолиото на хартиите од вредност за тргување го сочинуваат висококвалитетни должнички хартии од вредност. Вложувањата во хартии од вредност за тргување се усогласуваат со пазарната вредност секојдневно и носат фиксни годишни и полугодишни купонски камати со стапка помеѓу 0,375% и 5,375% годишно (2010: помеѓу 0,875% и 5,375%). Странските хартии од вредност за тргување вклучуваат пресметана недостасана камата во износ од 627.302.000 МКД (2010: 720.792.000 МКД).

Хартиите од вредност за кои е изразена намера дека се чуваат до достасување носат фиксни приходи со каматна стапка помеѓу 0,50% и 5,375% на годишно ниво (2010: со каматна стапка помеѓу 0,75% и 5% на годишно ниво). Странските хартии од вредност коишто се чуваат до достасување вклучуваат пресметана камата во износ од 530.534.000 МКД (2010: 259.663.000 МКД).

Сопственичките хартии од вредност се состојат од обични акции од БИС чијашто номинална вредност изнесува 5.000 СПВ по акција (платливи 25% од нивната номинална вредност). Акциите од БИС претставуваат сопственички инструменти коишто не котираат на пазарот и чијашто објективна вредност не може да биде реално утврдена и поради тоа се прикажуваат по набавната вредност.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2011***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***19. Злато**

	2011	2010
Златни депозити по видување	16.394.414	14.056.690
Орочени златни депозити	-	172.975
Злато во трезорот на Народната банка	30.199	26.354
Вкупно	16.424.613	14.256.019
Тековни	16.424.613	14.083.044
Нетековни	-	172.975

Вкупните златни резерви на Народната банка, заклучно со 31. декември 2011 година, изнесуваат 219.453,557 унци (2010: 218.253,31 унци) со пазарна вредност од 1.574,50 САД-долари (74.843 МКД) за унца (2010: 1.410,25 САД-долари или 65.314 МКД за унца). Каматните стапки на орочените златни депозити во 2010 беа 0,535% и 0,57% годишно за златни депозити засновани врз основа на цената на златото во ЕУР и 0,31% за златни депозити засновани врз основа на цената на златото во САД-долари. На 31. декември, 2010 година орочените златни депозити ја вклучуваа пресметаната камата во износ од 952.000 МКД.

20. Специјални права на влечење (СПВ)

Народната банка има тековна сметка кај ММФ деноминирана во специјални права на влечење (СПВ) којашто се употребува за обработка и порамнување на сите трансакции со ММФ. Оваа тековна сметка носи камата во висина на таканаречената базична стапка на ММФ. Во текот на 2011 година, базичната стапка се движеше помеѓу 0,27% до 0,59% (2010: помеѓу 0,22% до 0,40% годишно). Специјалните права на влечење се вклучени во паричните еквиваленти за потребите на Извештајот за паричните текови (белешка 46).

21. Побарувања врз основа на девизни репо трансакции

Побарувањата врз основа на девизни репо-трансакции се однесуваат на склучени договори врз основа на девизни репо-трансакции со странски субјекти за кои како обезбедување се примени странски хартии од вредност. Состојбата на побарувањата врз основа на девизни репо-трансакции на 31. декември 2011 година изнесува 14.337.310.000 МКД и ја вклучува пресметаната камата во износ од 2.779.000 МКД.

Финансискиот ефект од примените обезбедувања на 31. декември 2011 година е како што следи:

	Обезбедено со повисока вредност на средства	
	Сметководствена вредност	Објективна вредност
Обратни репо-трансакции со странски банки	14.337.310	14.349.257
Вкупно	14.337.310	14.349.257

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2011***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***22. Побарувања од државата за односи со ММФ**

	2011	2010
Побарување поврзано со општа и специјална нето кумулативна алокација	4.197.986	4.097.853
Побарување поврзано со обврската по алокацијата на СПВ	614.513	599.856
Побарувања од државата - кредитна линија ПЦЛ	14.477.005	-
Вкупно	19.289.504	4.697.709
Тековни	4.841.051	4.697.709
Нетековни	14.448.453	-

Побарувањето поврзано со општа и специјална нето кумулативна алокација, се однесува на средствата, коишто согласно со Законот за регулирање на обврските на Република Македонија кон ММФ врз основа на користење средства од општата и специјалната нето кумулативна алокација на СПВ, одобрени со резолуција на Одборот на гувернери на ММФ (белешка 40а), ѝ се дадени на користење на Република Македонија.

Побарувањето се однесува на алокацијата на СПВ кај ММФ којашто произлегува од кореспондентната обврска за македонскиот дел на обврската кон ММФ за СПВ, во согласност со Законот за правно наследство на Република Македонија на членството во ММФ (белешка 40а).

Побарувањето од државата врз основа на средства повлечени од кредитната линија за претпазливост од ММФ - ПЦЛ, се во име и за сметка на ММФ и се однесуваат на повлечените средства од кредитната линија од ММФ во март, 2011 година (белешка 40б).

23. Хартии од вредност на државата

	2011	2010
Хартии од вредност коишто се чуваат до достасување		
Обврзница за селективни кредити	805.895	781.426
Вкупно	805.895	781.426
Нетековни	805.895	781.426

Обврзницата за селективни кредити којашто се чува до достасување претставува хартија од вредност издадена во име и за сметка на Република Македонија, врз основа на одредбите на Законот за реконструкција и санација на дел од банките во Република Македонија од 1995 година.

Обврзницата за селективните кредити достасува за плаќање во април 2020 година. Номиналната вредност на обврзницата е 1.039.318.000 МКД денари и обврзницата не носи камата. Оваа обврзница е вреднувана по објективната вредност на средствата со кои таа е стекната и се амортизира до датумот на достасување на обврзницата.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2011

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

24. Членство кај ММФ

Во согласност со Статутот на ММФ, којшто е ратификуван од Собранието на Република Македонија, како и во согласност со Законот за правно наследство на Република Македонија на членството во Меѓународниот монетарен фонд, Народната банка делува како фискален агент на Република Македонија и истовремено настапува како депозитар на ММФ во Република Македонија. Во тоа својство, Народната банка води евиденција на квотата на Република Македонија за членството во ММФ како и на сметката бр. 1 и сметката бр. 2. Квотата на Република Македонија за членство во ММФ на крајот на 2011 година изнесува 4.631.313.000 МКД, сметката бр. 1 изнесува 11.607.000 МКД и сметката бр. 2 изнесува 137.000 МКД (2010: 4.823.203.000 МКД, 12.088.000 МКД и 143.000 МКД соодветно за трите позиции, белешка 40в). Промените се резултат на извршеното вреднување на овие позиции со курс на СПВ од 30. април според финансиската година на ММФ.

25. Кредити дадени на банките

	2011	2010
Долгорочни кредити од конверзијата на селективните кредити во: - 1996 година	15.912	15.912
Вкупно	15.912	15.912
Нетековни	15.912	15.912

Овие кредити се настанати со реструктурирање на таканаречените селективни кредити на Народната банка коишто се користеле за рефинансирање главно на земјоделските кредити на банките во поранешна Југославија. Кредитите конвертирани во 1996 година достасуваат на 31. март 2020 година и носат годишна камата од 1,5%, којашто достасува за плаќање полугодишно.

26. Други побарувања

	2011	2010
Побарување од банка во стечај	1.018.419	1.018.419
Достасани аукциски депозити	9.268	9.268
Вкупно	1.027.687	1.027.687
Исправка на вредноста	(1.027.687)	(1.027.687)
Вкупно	-	-

26. Други побарувања (продолжува)

Во јануари 2004 година, Народната банка исплати 1.018.258.000 МКД кон странски банки врз основа на гаранции за позајмувања на една македонска банка од странски банки, дадени врз основа на Одлуката за критериумите и условите за употреба на дел од девизните резерви врз основа на гаранции за позајмувања на македонски банки од странски банки, којашто престана да важи од март 2003 година. Народната банка создаде побарување од домашната банка. Врз банката беше покрената стечајна постапка во текот на март 2004 година. Народната банка има побарувања врз основа на дадени гаранции од банката во стечај на износ од 1.034.569.000 МКД. Народната банка целосно изврши исправка на вредноста на побарувањата од банката во стечај.

Достасаните ненаплатени побарувања од банките се однесуваат на аукциските депозити на една банка коишто не беа вратени на време. Во 1999 година започна стечајна постапка против оваа банка којашто сè уште е во тек. Народната банка во целост ги резервира побарувањата од банката во стечај.

Движењето на исправката на вредност на другите побарувања е прикажано во продолжение:

	2011	2010
Состојба на 1.јануари	1.027.687	1.043.837
Ослободување исправка на вредноста на побарувањата од банка во стечај (белешка 15)	-	(16.150)
Состојба на 31.декември	1.027.687	1.027.687

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2011

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

27. Недвижности и опрема

	Земјиште и згради	Мебел, опрема и возила	Уметнички дела	Инвестиции во тек	Вкупно средства - деловни цели	Средства за рекреативни цели	Вкупно
Состојба на 1. јануари 2010							
Набавна вредност	896.351	469.456	62.834	59.495	1.488.136	34.442	1.522.578
Акумулирана амортизација	(198.537)	(363.697)	-	-	(562.234)	(14.844)	(577.078)
Сегашна вредност	697.814	105.759	62.834	59.495	925.902	19.598	945.500
Состојба на 1. јануари 2010, сегашна вредност	697.814	105.759	62.834	59.495	925.902	19.598	945.500
Зголемувања на средствата во текот на годината	3.252	14.979	188	4.968	23.387	-	23.387
Намалувања на средствата (отуѓување, расходување)	-	(63)	-	-	(63)	-	(63)
Трансфери	15.428	27.681	-	(43.109)	-	-	-
Амортизација за годината	(26.809)	(34.815)	-	-	(61.624)	(773)	(62.397)
Состојба на 31. декември 2010	689.685	113.541	63.022	21.354	887.602	18.825	906.427
Состојба на 31. декември 2010							
Набавна вредност	915.031	479.837	63.022	21.354	1.479.244	34.442	1.513.686
Акумулирана амортизација	(225.346)	(366.296)	-	-	(591.642)	(15.617)	(607.259)
Сегашна вредност	689.685	113.541	63.022	21.354	887.602	18.825	906.427

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2011

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

27. Недвижности и опрема (продолжува)

	Земјиште и згради	Мебел, опрема и возила	Уметнички дела	Инвестиции во тек	Вкупно средства - деловни цели	Средства за рекреативни цели	Вкупно
Состојба на 1. јануари 2011							
Набавна вредност	915.031	479.837	63.022	21.354	1.479.244	34.442	1.513.686
Акумулирана амортизација	(225.346)	(366.296)	-	-	(591.642)	(15.617)	(607.259)
Сегашна вредност	689.685	113.541	63.022	21.354	887.602	18.825	906.427
Состојба на 1. јануари 2011, сегашна вредност							
Зголемувања на средствата во текот на годината	14.600	18.385	369	6.718	40.072	-	40.072
Намалувања на средствата (отуѓување, расходување)	-	(120)	-	(282)	(402)	-	(402)
Трансфери	6.776	-	-	(6.776)	-	-	-
Трансфери од нематеријални средства	-	5.350	-	-	5.350	-	5.350
Амортизација за годината	(28.034)	(35.059)	-	-	(63.093)	(768)	(63.861)
Состојба на 31. декември 2011	683.027	102.097	63.391	21.014	869.529	18.057	887.586
Состојба на 31. декември 2011							
Набавна вредност	936.407	477.301	63.391	21.014	1.498.113	34.196	1.532.309
Акумулирана амортизација	(253.380)	(375.204)	-	-	(628.584)	(16.139)	(644.723)
Сегашна вредност	683.027	102.097	63.391	21.014	869.529	18.057	887.586

Основните средства за рекреативни цели вклучуваат две згради и други основни средства во рамките на тие згради. Како дел од реформите на платниот систем, во 2001 година Народната банка ја презеде функцијата за снабдување со готовина од поранешниот Завод за платен промет (ЗПП), како и дел од зградите, опремата и мебелот на ЗПП поврзани со таа функција во десет градови во Македонија. Овие основни средства беа префрлени во владение на Народната банка и во моментот Народната банка ги користи и ги одржува. Народната банка има направено капитални подобрувања коишто се прикажани во горната табела како дел од инвестиции во тек. Бидејќи надлежните органи сè уште немаат донесено конечна одлука за распределба на имотот од ЗПП, Народната банка сè уште не е правен титулар на овој имот. Од истите причини, не е извршена процена на вредноста на овој имот и тие не се евидентирани во финансиските извештаи на Народната банка.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2011***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***28. Нематеријални средства**

	2011	2010
Состојба на 1. јануари		
Набавна вредност	144.511	142.551
Инвестиции во тек	6.701	6.611
Акумулирана амортизација	(125.529)	(115.588)
Сегашна вредност	25.683	33.574
Состојба на 1. јануари, сегашна вредност	25.683	33.574
Зголемувања на средствата во текот на годината	32.730	7.437
Амортизација за годината	(13.331)	(15.417)
Трансфери во недвижности и опрема	(5.350)	-
Инвестиции во тек	(123)	89
Состојба на 31. декември	39.609	25.683
Состојба на 31. декември		
Набавна вредност	169,830	144.511
Инвестиции во тек	6,578	6.701
Акумулирана амортизација	(136,799)	(125.529)
Сегашна вредност	39.609	25.683

29. Пригодни ковани пари

Пригодните ковани пари се златници и сребреници коишто врз основа на одлука на Владата на Република Македонија се произведени за да се одбележат јубилеи значајни за државата. На 31. декември 2011 година, Народната банка располагаше со вкупно 7.162 златници и 104 сребреници (2010: 7.288 златници и 137 сребреници). Пригодните ковани пари во трезорот на Народната банка се наменети за продажба.

30. Побарувања

Побарувањата ги сочинуваат побарувања врз основа на надоместоци и провизии за извршени услуги од страна на Народната банка и побарувања за одржувањето на комплексот банки и останати побарувања:

	2011	2010
Провизии	28.134	22.087
Побарувања за одржување на комплексот банки	4.009	5.871
Останати побарувања	409.482	408.548
Исправка на вредноста на останатите побарувања	(409.482)	(408.548)
Вкупно	32.143	27.958

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2011***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***30. Побарувања (продолжува)**

Движењето на исправката на вредноста на останатите побарувања е прикажано во продолжение:

	2011	2010
Состојба на 1. јануари	408.548	421.822
Зголемување на исправката на вредноста (белешка 15)	259	1.637
Зголемување на исправката на вредноста за приходи од камата (Ослободување)/Зголемување на останатите исправки на вредноста (белешка 15)	1.204	-
Отпис на сомнителните и спорните побарувања	(26)	84
	<u>(503)</u>	<u>(14.995)</u>
Состојба на 31. декември	<u>409.482</u>	<u>408.548</u>

Исправката на вредноста на останатите побарувања главно се однесува на побарувањата од физички и правни лица за кои се започнати судски процеси во минати години. Народната банка целосно изврши исправка на вредноста на овие побарувања.

31. Останата актива

	2011	2010
Канцелариски и други материјали	63.952	7.957
Пресметани трошоци за печатење пари	51.639	142.847
Останати пресметани трошоци	6.399	4.601
Останати средства	15.238	470
Вкупно	<u>137.228</u>	<u>155.875</u>
Тековни	73.276	147.918
Нетековни	<u>63.952</u>	<u>7.957</u>

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2011***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***32. Готови пари во оптек**

Обврските на Народната банка за издадените готови пари изнесуваат:

Готови пари во оптек МКД	Номинална вредност	Парчиња	2011		2010	
			Вредност во илјади МКД	Парчиња	Вредност во илјади МКД	Вредност во илјади МКД
Монети	0,5	3.305.541	1.653	3.284.875	1.642	
Монети	1	74.836.896	74.837	71.289.709	71.290	
Монети	2	47.234.283	94.469	45.348.618	90.697	
Монети	5	28.886.596	144.433	28.630.293	143.151	
Монети	10	14.391.133	143.911	5.595.002	55.950	
Монети	50	1.465.321	73.266	897.612	44.881	
Банкноти	10	22.325.799	223.258	25.733.452	257.335	
Банкноти	50	5.246.289	262.314	5.599.018	279.951	
Банкноти	100	11.529.316	1.152.932	10.931.631	1.093.163	
Банкноти	500	7.018.643	3.509.321	6.029.569	3.014.784	
Банкноти	1000	16.791.516	16.791.516	14.788.731	14.788.731	
Банкноти	5000	59.105	295.525	66.287	331.435	
Вкупно:			22.767.435		20.173.010	

33. Депозити на банки

	2011	2010
Депозити на банките во МКД	16.735.731	15.647.021
Депозити на банките во девизи	-	922.616
Вкупно	16.735.731	16.569.637
Тековни	16.735.731	16.569.637

Обврските врз основа на депозитите кон банките во МКД ги одразуваат состојбите на сметките на банките кај Народната банка за порамнување на платните трансакции. Средствата на сметките на банките се вклучуваат во исполнувањето задолжителна резерва во денари на банките, за која Народната банка плаќа надомест во пропишан процент (белешка 34).

Со цел да се одржува девизната ликвидност и да се намали изложеноста на кредитниот ризик на домашните банки, од февруари 2009 година банките можат да пласираат девизни депозити кај Народната банка. На овие депозити Народната банка плаќа камата по каматни стапки коишто зависат од висината на каматните стапки на средствата пласирани во инструменти емитирани од влади, централни банки или меѓународни финансиски институции од земјите-членки на евро-зоната. Депозитите на банките во странска валута ја вклучуваа пресметаната камата во износ од 41.000 МКД на 31. декември 2010 година.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2011

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

34. Задолжителна резерва на банките во девизи и задолжителна резерва на штедилниците во денари

	2011	2010
Задолжителна резерва на банките во девизи	14.131.046	13.170.995
Задолжителна резерва на штедилниците во МКД	18.112	16.621
Вкупно	14.149.158	13.187.616
Тековни	14.149.158	13.187.616

Согласно со регулативата, банките имаат обврска за исполнување задолжителна резерва во денари и во девизи.

Народната банка плаќа надомест по стапка од 2% на задолжителната резерва во денари на просечно издвоените средства на сметката на банката во текот на периодот на исполнување (2010:2%). Од октомври 2009 година, Народната банка плаќа надомест на задолжителната резерва во девизи по стапка од 0.1% на годишно ниво.

Согласно со регулативата, штедилниците имаат обврска за задолжителна резерва во денари. Обврската за задолжителна резерва на штедилниците се исполнува на фиксно ниво. Народната банка плаќа надомест на задолжителната резерва на штедилниците по стапка на надомест на задолжителната резерва во денари на банките.

35. Благајнички записи на Народната банка

Во текот на 2011 година, рокот на достасување на благајничките записи изнесуваше 28 дена. На аукциите на благајнички записи се применуваше тендер со износи и однапред дефинирана каматна стапка. Каматните стапки на аукциите имаа стабилен тренд и пондерираната просечна каматна стапка изнесуваше 4,00% (2010 година: рок на достасување 28 дена; тендер со износи и однапред дефинирана каматна стапка, каматните стапки се движеа од 8,00% - 4,00%).

Благајничките записи на Народната банка ја вклучуваат пресметаната камата во износ од 45.002.000 МКД (2010: 38.798.000 МКД).

36. Обврски врз основа на девизни репо-транзакции

Обврските врз основа на девизни репо-транзакции се однесуваат на склучени договори врз основа на девизни репо-транзакции со странски субјекти за кои како обезбедување се дадени странски хартии од вредност. Состојбата на обврските врз основа на девизни репо транзакции на 31. декември 2011 година изнесува 14.304.267.000 МКД и ја вклучува пресметаната камата во износ од 2.306.000 МКД.

37. Денарски депозити на државата

Народната банка врши депозитни работи за државата и за органите на државната управа, согласно со Законот за Народната банка.

	2011	2010
Единствена трезорска сметка	7.699.969	7.446.150
Останати денарски депозити	1.531.197	876.485
Вкупно	9.231.166	8.322.635
Тековни	9.231.166	8.322.635

Во текот на 2011 година, Народната банка плаќаше камата на депозитите на државата по каматна стапка од 1% на годишно ниво (2010: 1% годишно). Депозитите на државата ја вклучуваат пресметаната недостасана камата во износ од 5.462.000 МКД (2010: 6.459.000 МКД).

38. Девизни депозити на државата

Согласно со Законот за Народната банка и Законот за девизно работење, Народната банка е агент на државата за вршење платен промет со странство. Органите на централната државна власт и дел од јавните фондови ги депонираат своите девизни приливи на девизни сметки кај Народната банка, под услов Министерството за финансии формално да им одобри да отворат ваква сметка. На 31. декември 2011 година овие депозити изнесуваат 12.063.953.000 МКД (2010: 3.068.062.000 МКД). Во 2011 година, Народната банка плаќаше камата на девизните депозити на државата по каматна стапка од 0,7% на годишно ниво (2010: 0,7% годишно).

39. Ограничени депозити

Ограничените депозити главно вклучуваат девизни средства на депонентите (државата) коишто чекаат извршување дознака во странство и средства на депонентите (државата) коишто претставуваат покритие од 100% за акредитив што е отворен за нивна сметка од страна на Народната банка. Народната банка не плаќа камата на овие депозити.

40. Обврски кон ММФ

Обврските кон ММФ ги сочинуваат обврските врз основа на нето кумулативната алокација, обврските врз основа на кредити и обврските врз основа на членство и депозити на ММФ.

а) Обврски врз основа на алокација на СПВ- во име и за сметка на државата

Со одлука на Извршниот одбор на ММФ од 14. декември 1992 година, Република Македонија наследи 5,4% од обврската во согласност со Законот за правно наследство на Република Македонија на членството во ММФ по нето-алокацијата на СПВ од поранешна Југославија, во износ од 8.378.694 СПВ.

Со одлука на Извршниот одбор на ММФ од 7 август 2009 година, Република Македонија доби општа нето кумулативна алокација на СПВ во износ од 51.076.245 СПВ. Со стапувањето во сила на четвртиот амандман на Статутот на ММФ на 10 август 2009 година, а врз основа на одлука донесена од Извршниот одбор на ММФ од 1997 година, Република Македонија доби специјална нето кумулативна алокација на СПВ во износ од 6.161.937 СПВ.

Вкупната обврска на Република Македонија за алокацијата на СПВ на крајот на 2011 година изнесува 65.616.876 СПВ (2010: 65.616.876 СПВ). Според Статутот на ММФ, обврската за алокацијата на СПВ достасува за наплата само во случај и во износ на откажаната алокација на СПВ, за што е потребна одлука од Советот на гувернери на ММФ, со мнозинство гласови од 85%, или во случај на укинување на учеството во Одделот на СПВ во рамките на ММФ.

Народната банка плаќа камата на вкупниот износ на обврската врз основа на алокација на СПВ (65.616.876 СПВ), пресметана по основната каматна стапка на ММФ. Почнувајќи од 2005 година, Народната банка ја рефундира исплатена камата на обврската врз основа на алокација на СПВ наследена од поранешна Југославија (8.378.694 СПВ), од Буџетот на Република Македонија.

Согласно со склучениот договор помеѓу Народната банка и Министерство за финансии на Република Македонија (види белешка 22), Народната банка ги рефундира и средства за исплатената камата на обврската врз основа на општата и специјалната алокација на СПВ, од Буџетот на Република Македонија.

б) Обврски врз основа на користени кредити од ММФ во име и за сметка на државата Во јануари 2011 година, ММФ одобри кредитна линија за претпазливост во износ од 413.400.000 СПВ или 600% од квотата на Република Македонија за членство кај ММФ, за поддршка на Буџетот на Република Македонија. Во март 2011 година, Министерството за финансии повлече 197.000.000 СПВ од одобрената кредитна линија за претпазливост.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2011***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***40. Обврски кон ММФ (продолжува)**

в) Обврски врз основа на членство и депозити (види белешка 24):

	2011	2010
Обврски врз основа на издадена меница за членство кај ММФ	4.631.313	4.823.203
Обврски врз основа на сметката 1	11.607	12.088
Обврски врз основа на сметката 2	137	143
Вкупно	4.643.057	4.835.434
Тековни	4.643.057	4.835.434

41. Останати депозити

	2011	2010
Обврски врз основа на денарски депозити кон други домашни субјекти	2.895.033	2.409.086
Обврски врз основа на денарски депозити кон меѓународни финансиски институции	3.706	3.706
Вкупно	2.898.739	2.412.792
Тековни	2.898.739	2.412.792

Обврските врз основа на денарски депозити кон други домашни субјекти ги сочинуваат: клиентските сметки на брокерските друштва, сметката на Централниот депозитар за хартии од вредност и сметката на Фондот за осигурување депозити. Клиентските сметки на брокерските друштва и сметката на Централниот депозитар за хартии од вредност служат за порамнување трансакции за работи со хартии од вредност. Народната банка не плаќа камата на овие депозити. Сметката на Фондот за осигурување на депозити, согласно со Законот за осигурување на штедни влогови се држи кај Народната банка. Народната банка плаќа камата на сметката на Фондот за осигурување на депозити од 0,5% годишно (2010: 0,5% годишно).

Сметките на меѓународните финансиски институции се депонирани кај Народната банка. Народната банка не плаќа камата на овие депозити.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2011

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

42. Останати обврски

Обврските се анализирани на следниов начин:

	2011	2010
Обврски произлезени од стечајот на БНТ	145.721	146.480
Обврски врз основа на распределена добивка	22.433	-
Обврски врз основа на наплатени анuitети од продадени општествени станови	10.473	7.862
Обврски врз основа на даноци	821	1.199
Други обврски	19.860	13.651
Вкупно	199.308	169.192

Обврските врз основа на распределена добивка се однесуваат на распределената добивка кон Буџетот на Република Македонија, а во согласност со одредбите на Законот за Народната банка. Распределбата на нето-добивката ја одобрува Советот на Народната банка (белешка 1).

Обврските произлезени од стечајот на Банката за надворешна трговија (БНТ) се однесуваат на наследените обврски на Народната банка врз основа на штедни влогови на граѓани затечени во моментот кога беше објавен стечајот на Банката во 1995 година, во висина од 292.442.000 МКД. За измирување на овие обврски, од стечајната маса на БНТ, на Народната банка ѝ беа обезбедени недвижности коишто Народната банка веднаш, без надомест, ѝ ги отстапи на Владата на Република Македонија.

Обврските врз основа на наплатени анuitети од продадени општествени станови претставуваат обврски кон Буџетот на Република Македонија за неисплатена денарска противвредност на девизни приливи врз основа на наплатени редовни анuitети од продадени општествени станови на физички лица. Уплатите од физичките лица ги примаат деловните банки и ги пренесуваат на посебна девизна сметка на Буџетот на Република Македонија кај Народната банка. Овие уплатени девизни средства се акумулираат на посебна сметка во Народната банка и таа ја пренесува нивната денарска противвредност на Буџетот на Република Македонија еднаш неделно.

43. Посебна резерва

	2011	2010
Посебна резерва за потенцијални обврски врз основа на судски спорови со останати субјекти	907	6.084
Вкупно	907	6.084

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31. декември 2011***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***43. Посебна резерва (продолжува)**

Посебните резерви за потенцијалните обврски врз основа на судски спорови се однесуваат на износот на главница и камата за коишто Народната банка очекува дека можеби ќе мора да им ги исплати на правните субјект и физичките лица коишто имаат поднесено тужба против Народната банка (види белешка 15).

Движењето на посебните резерви за потенцијалните обврски врз основа на судски спорови е прикажано во продолжение:

	2011	2010
Состојба на 1. јануари	6.084	209.372
Ослободување/Зголемување на посебните резерви за потенцијални обврски врз основа на судски спорови со банки (белешка 15)	-	(202.382)
Ослободување/Зголемување на посебните резерви за потенцијални обврски врз основа на судски спорови со останати субјекти (белешка 15)	(5.104)	(906)
Отпис на посебните резерви за потенцијални обврски врз основа на судски спорови со останати субјекти	(73)	-
	<hr/>	<hr/>
Состојба на 31. декември	907	6.084

Во 2010 година врз основа на конечна одлука на надлежниот суд, судскиот спор со една домашна банка беше решен во корист на Народната банка за којшто се ослободија посебни резерви во износ од 202.382.000 МКД (белешка 15).

44. Останата пасива

	2011	2010
Депонирани средства врз основа на одземена ефектива и депонирани емства	439.578	423.623
Противставка на пригодни ковани пари	135.144	91.568
Обврски кон снабдувачи и други обврски	9.743	15.021
Одложени приходи	8.183	14.602
Уплати на капитал во очекување лиценца за вршење дејност	-	184.515
	<hr/>	<hr/>
Вкупно	592.648	729.329

Обврските врз основа на депонирани средства по одземени ефективни средства и депонирани емства се однесуваат на депонираните девизни средства коишто надлежни државни органи ги одзеле од правни и физички лица како задолжителна мерка и против кои покренале тужби кај надлежните судови. Во зависност од судското решение, овие девизи му се враќаат на лицето од кое се одземени или во денарска противвредност се исплатуваат во

44. Останата пасива (продолжува)

Буџетот на Република Македонија. Народната банка не плаќа камата на овие средства.

Уплатите на капитал во очекување лиценца вклучуваат депозит што се однесува на барање за издавање лиценца од Министерството за финансии за вршење осигурителна активност, а во согласност со Законот за супервизија на осигурувањето. Народната банка не плаќа камата на овие средства.

Противставката на пригодните ковани пари е резултат на сметководствената политика во однос на пригодните ковани пари (како што е објаснето во белешката 2Љ и белешката 29).

45. Капитал и резерви*Капитал*

Капиталот на Народната банка е дефиниран со Законот за Народната банка и на 31. декември 2011 година тој изнесува 1.289.789.000 МКД (2010: 1.289.789.000 МКД).

Општи резерви

Во согласност со одредбите на Законот за Народна банка, по издвојувањето на нереализираните приходи во ревалоризациони резерви*, 70% од финансискиот резултат за распределба се распределува во општите резерви сè додека не се постигне нивото на примарниот капитал на Народната банка. По достигнувањето на примарниот капитал, 15% од остатокот на добивката се распределува во општите резерви, а остатокот се распоредува во Буџетот на Република Македонија. Општите резерви се користат за покривање на општите ризици од работењето на Народната банка. На 31 декември, 2011 година, општите резерви се зголемија за позитивниот резултат за распределба од 2011 година во износ од 52.344.000 МКД.

Ревалоризациони резерви

	2011	2010
Ревалоризациони резерви од нереализирани курсни и ценовни промени		
○ Ревалоризациони резерви од курсни разлики	4.114.749	3.724.307
○ Ревалоризациони резерви од ценовни и курсни промени на златото	11.811.906	10.316.853
○ Ревалоризациони резерви од ценовни промени на хартиите од вредност за тргување	88.295	97.621
Вкупно	<u>16.014.950</u>	<u>14.138.781</u>

*Дефинирани како сметки на ревалоризациони резерви во Законот за Народната банка на Република Македонија

45. Капитал и резерви (продолжува)

Ревалоризационите резерви претставуваат акумулирани нето нереализирани позитивни курсни и ценовни промени од периодичните курсни ревалоризации на девизните средства и обврски, коишто се користат како резерва против можни идни негативни трендови во движењето на курсните и ценовните промени соодветно.

Ревалоризационата резерва од пресметани курсни разлики од девизните средства и обврски, е зголемена поради распределба на нереализирани нето позитивни курсни разлики за 2011 година во износ од 390.442.000 МКД (2010: 819.880.000 МКД).

Ревалоризационата резерва од курсни и ценовни промени на златото за 2011 година е зголемена за износ од 2.022.245.000 МКД врз основа на распределба на нереализираните нето позитивни ценовни и курсни разлики на златото (2010: 3.975.497.000 МКД). Ревалоризационата резерва врз основа на реализирани курсни и ценовни промени на златото во износ од 527.192.000 МКД (2010: нема) беше додадена на финансискиот резултат за распределба за тековната година.

Ревалоризационата резерва за ценовни промени на хартиите од вредност за тргување е зголемена за износ од 88.295.000 МКД (2010: намалена за 82.570.000 МКД) поради распределба на нето позитивни ценовни промени на хартиите од вредност за тргување по принципот „хартија по хартија“. Ревалоризационите резерви врз основа на реализирани ценовни промени од хартиите од вредност во износ од 97.621.000 МКД (2010:249.965.000) се додаваат на финансискиот резултат за распределба за тековната година.

46. Пари и парични еквиваленти

	2011	2010
Ефективни странски пари (белешка 16)	363.003	88.813
Депозити во странска валута (белешка 17)	24.668.079	21.314.793
Средства во СПВ кај ММФ (белешка 20)	35.967	57.728
Вкупно	25.067.049	21.461.334

47. Преземени и потенцијални обврски**а) Тужби**

Во моментот се водат неколку судски постапки против Народната банка коишто произлегуваат од тековното работење. Народната банка им се спротивставува на овие тужби и врз основа на правен совет смета дека нема да се јават значителни материјални загуби, освен износот за кој веќе е направена резервација (белешки 15 и 43).

48. Трансакции со поврзани субјекти

Народната банка има трансакции со поврзани субјекти, со Владата на Република Македонија и со сите членови на Советот. Трансакциите и состојбите со поврзаните субјекти се прикажани во белешките 5, 6, 13, 22, 23, 37, 38 и 42.

49. Настани по датумот на Извештајот за финансиската состојба

По датумот на изготвување на Извештајот за финансиската состојба, се немаат случено материјални настани коишто би требало да се објават во финансиските извештаи.